

KMETIJSKO OKOLJSKA POLITIKA NA PRAGU POMEMBNE ODLOČITVE; ALI MORDA ŽE ČEZ?

Debate on the future of Agri-environmental policy. Are we already too late?

Vpliv sprememb v kmetijstvu na stanje ohranjenosti biotske raznovrstnosti je že dalj časa izziv za raziskovalce, ki so si enotni, da je v Evropi znaten delež živalskih in rastlinskih vrst odvisen od tipa antropološko preoblikovane kmetijske kulturne krajine, ki je nastala in se do danes ohranila zaradi ohranjene tradicionalne, ekstenzivne rabe prostora (SHRODER *et al.* 2008). Dejstva, da so spremembe v načinu kmetovanja danes glavni vzrok za upadanje in izgubo biotske pestrosti v sicer bogatih ekosistemih, skoraj ni treba več dokazovati. To velja tudi za Slovenijo, saj je bilo med 55 vrstami ptic gnezdil v splošnem upadu med letoma 1990 in 2000 kar 32 vrst ptic kmetijske kulturne krajine (BIRDLIFE 2004).

Kako torej ob tem opravičiti še vedno pojavljajoče se množične pogine živali zaradi nenadzorovane uporabe kemičnih pripravkov, izginjanje travišč na varstveno pomembnih območjih, uporabo gensko spremenjenih rastlin in opuščanje obveznosti kmetov do praha...? V zgodovinskem pogledu HENLE *et al.* (2008) ugotavljajo, da so intenzifikacija kmetijstva, opuščanje ekstenzivnih nizko proizvodnih kmetijskih sistemov visoke naravovarstvene vrednosti ter spremembe v obsegu kmetijskih operacij trije ključni procesi, ki so vzrok za današnja konfliktna razmerja med kmetijstvom in ohranjanjem biotske pestrosti. Res je, da je opuščanje rabe prav tako problem in da je nadaljnji upad v stopnji raznovrstnosti travniških rastlin v kmetijski krajini pričakovati tudi zaradi opuščanja rabe (GUSTAVSSON *et al.* 2007). Vendar posledic naše malomarnosti do opuščene krajine ne gre opravičevati s še večjo malomarnostjo. Zaraščanja zemljišč ne moremo preprečiti s kakršnimkoli kmetovanjem zaradi kmetovanja samega, pa čeprav nam agrarna ekonomika v ekološkem scenariju nekoliko zataji. Dejstvo je, da se je pri upravljanju območij visoke naravne vrednosti treba odločati med ekološkimi in ekonomskimi cilji (SHRODER *et al.* 2008), ki so večinoma nekompatibilni (HODGSON *et al.* 2005). Zato nas je Evropska unija pri spoprijemanju s temi izzivi vpregla v sistem kmetijsko okoljskih plačil, ki naj bi vsaj v začetni fazi pomagala pri premagovanju ovir med ekologijo in ekonomiko. Vendar se izkazuje, da tudi ta ukrep ne dosega zelenih učinkov. Problematika obstoječih kmetijsko okoljskih plačil je v tem, da večinoma ne upoštevajo sprememb v rabi kmetijskega prostora na ravni kmetijske kulturne krajine, ampak se osredotočajo zgolj na njene posamične elemente (LINDBORG *et al.* 2008). Prav tako njihova ekonomika v glavnem ne zdrži resne obravnave, če upoštevamo specifične lastnosti zemljiške strukture v Sloveniji. Iz naslova slovenske politike razvoja podeželja bomo tako ob polni zasedbi predvidenih površin znotraj kmetijsko okoljskih podukrepov za specifične namene ohranjanja ključnih vrst na prioritetnih traviščih v obdobju 2007–2013 v najbolj optimističnem scenariju namenili zgolj 0.09 % celotnega proračuna Programa razvoja podeželja (ZRSVN 2008). Premalo, ob predpostavki, da je med prednostnimi cilji Programa razvoja podeželja tudi spodbujanje h kmetovanju za dosego ciljev Nature 2000.

Čas je za novo smer in odločitev, ali bomo slovenskemu kmetijstvu dali resničen pečat ekološkega, naravnega in zdravega, ali pa se bomo še naprej slepili s skoraj okolju prijaznimi spodbudami z razlogom doseganja evropskega minimuma standardov ter zagotavljanja sprejemljive absorpcije sredstev iz evropske blagajne. Po intenzivni kemizaciji in melioracijah nam grozi še pridelava biogoriv, opustitev obvezne prahe in boj proti klimatskim spremembam! Resnično ni več jasno, čemu je danes evropsko kmetijstvo s sistemom spodbud sploh še namenjeno; ali pa?! Morda je napočil pravi čas za spoznanje, da si prihodnost slovenskega kmetijstva zasluži povsem nove izzive in cilje. Brez jasnih nacionalnih ciljev pa nam tudi že preizkušena evropska orodja ne morejo zaceliti ran preteklosti ter pokazati poti naprej.

ANDREJ MEDVED

Literatura

- BIRDLIFE (2004): Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. BirdLife Conservation Series No. 12. – BirdLife International, Cambridge.
- GUSTAVSSON, E., LENNARTSSON, T. & EMANUELSSON, M. (2007): Land use more than 200 years ago explains current grassland plant diversity in a Swedish agricultural landscape. – *Biological Conservation* 138: 47–59.
- HENLE, K., ALARD, D., CLITHEROW, J., COBB, P., FIRBANK, L., KULL, T., MCCrackEN, D., MORITZ, R. F. A., NIEMELA, J., REBANE, M., WASCHER, D., WATT, A. & YOUNG, J. (2008): Identifying and managing the conflicts between agriculture and biodiversity conservation in Europe – A review. – *Agriculture, Ecosystems and Environment* 124: 60–71.
- HODGSON, J.G., MONTSSERAT-MARTI, G., TALLOWIN, J., THOMPSON, K., DIAZ, S., CABIDO, M., GRIME, J. P., WILSON, P. J., BAND, S. R., BOGARD, A., CABIDO, R., CACERES, D., CASTRO-DIEZ, P., FERRER, C., MAESTRO-MARTINEZ, M., PEREZ-RONTOME, M. C., CHARLES, M., CORNELIESSEN, J. H. C., DABBERT, S., PEREZ-HARGUINDEGUY, N., KRIMLY, T., SIJTSMA, F. J., STRIJKER, D., VENDRAMINI, F., GUERRERO-CAMPO, J., HYND, A., JONES, G., ROMO-DIEZ, A., DE TORRES-ESPUNY, L., VILLAR-SALVADOR, P. & ZAK, M. R. (2005): How much will it cost to save grasslands diversity? – *Biological Conservation* 122: 263–273.
- LINDBORG, R., BENGTSSON, J., BERG, A., COUSINS, S. A. O., ERIKSSON, O., GOSTAFSSON, T., PER HASUND, K., LENOIR, L., PIHLGREN, A., SJODIN, E. & STENSEKE, M. (2008): A landscape perspective on conservation of semi-natural grasslands. – *Agriculture, Ecosystems and Environment* 125: 213–222.
- SHRODER, B., RUDNER, M., BIEDERMANN, R., KOGL, H. & KLEYER, M. (2008): A landscape model for quantifying the trade-off between conservation needs and economic constraints in the management of a semi-natural grassland community. – *Biological Conservation* 141: 719–732.
- ZRSVN (2008): Odprtje podukrepov KOP v drugi osi PRP. Dopis članom Nadzornega odbora za program razvoja podeželja RS za obdobje 2007–2013 z dne 22.5.2008. – Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Ljubljana.

IN MEMORIAM: PROF DR ANDREJ O. ŽUPANČIČ, 1916–2007

V spomin: Prof. Dr. Andrej O. Župančič, 1916–2007

Prof. dr. Andrej O. Župančič,
1916–2007

V začetku decembra 2007 nas je pretresla žalostna novica, da je umrl dr. Andrej O. Župančič. Bil je med ustanovnimi člani našega društva v letu 1979. Že v samem začetku ustanovitve uredniškega odbora revije *Acrocephalus* je postal njegov član in v njem ostal več kot 15 let. V letu 1981 je bil izvoljen v Izvršilni odbor društva in v njem deloval vse do leta 1995, med tem časom pa je bil 8 let tudi njegov podpredsednik. Na letni skupščini leta 1996 je bil predlagan in sprejet za častnega člana društva.

Dr. Andrej O. Župančič, po izobrazbi doktor medicine, je bil upokojen redni profesor in zaslužni profesor patološke fiziologije na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani. Leta 1970 je postal redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Poleg svojega poklica, raziskovalnega dela na tem področju, ki mu je bil popolnoma predan vse življenje, si je našel čas, da se je posvetil naravi in vsemu, kar je v njej. Leta 1973 se je upokojil. Nekaj let je preživel v pragozdovih Venezuele ob reki Orinoko kot sodelavec Centra za tropsko ekologijo. Med tem časom je posnel film o Indijancih Janomami, ki smo ga imeli priložnost videti tudi na naši televiziji. Ob vrnitvi domov se je posvetil domačemu rastlinstvu in živalstvu ter posnel tudi film.

Dr. Andrej O. Župančič je bil poleg svoje visoke izobrazbe predvsem človek, kolega in prijatelj. Vedno je bil pripravljen na razgovor o čemerkoli in je bil vselej enak vsakemu, ne glede na izobrazbo ali družbeni položaj drugih navzočih.

Skratka, v njegovi družbi je bilo vedno prijetno, ob njegovih pripovedih o dogodivščinah v Južni Ameriki in zgodbah iz živalskega sveta smo ga samo tiho poslušali. Ob strokovnih debatah, predvsem na temo ornitologije, je bil vedno pripravljen na pogovor. Bil je visoko čuteč človek do narave, in v razgovorih je že pred leti napovedal, da bo človek z uporabo znanosti sčasoma uničil ekološki sistem, kar se nam danes že dogaja.

Vsi tisti, ki smo dolga leta sodelovali z njim, smo lahko ponosni in srečni, da smo imeli prijatelja, kolega dr. Andreja, ki se nam je v popolnosti predajal tako po človeški kot strokovni plati. Veliko smo se naučili od njega in nekaj tega znanja je ostalo tudi v društvu, katerega ustanovitelj je bil. Kaj naj na koncu zapišem v njegov spomin?

Spomin na kolega, prijatelja Andreja, ker je vedno sam hotel biti nam vsem samo Andrej.

RUDOLF TEKAVČIČ

PREGLED VODNIH PTIC BLEJSKEGA IN BOHINJSKEGA JEZERA TER JEZERA HE MOSTE (GORENJSKA, SZ SLOVENIJA)

A survey of aquatic birds occurring on Lake Bled, Lake Bohinj and Moste Power Plant Reservoir (Gorenjska, NW Slovenia)

TOMAŽ JANČAR¹, PRIMOŽ KMECL¹, TOMAŽ MIHELIC¹ & BORIS KOZINC²

¹ DOPPS – BirdLife Slovenia, p.p. 2990, SI-1001, Ljubljana, Slovenija, e-mail: tomaz.jancar@dopps.si, primoz.kmecl@dopps.si, tomaz.mihelic@dopps.si

² Hraše 1, SI-4248 Lesce, Slovenija

Članek podaja vrstno sestavo, številčnost in fenologijo vodnih ptic treh gorenjskih jezer, kjer so avtorji opravljali popise enkrat na teden prek celega leta med novembrom 1995 in novembrom 1996. Skupaj so našli 25.877 osebkov 34 vrst vodnih ptic. Od skupnega števila je bilo na Blejskem jezeru zabeleženih 55% osebkov, na jezeru HE Moste 24% in na Bohinjskem jezeru 21%. Obravnavana jezera so za gnezdenje vodnih ptic relativno nepomembna. V zanemarljivem številu tu gnezdi mlakarica *Anas platyrhynchos*. Omembe vredna je gnezditvev treh parov labodov grbcev *Cygnus olor* na Bledu. Obravnavana jezera so pomembnejša za prezimovanje. Tu prezimuje med 10% in 20% vodnih ptic, prezimujočih v severozahodni četrtini Slovenije.

Gljučne besede: Blejsko jezero, Bohinjsko jezero, jezero HE Moste, vodne ptice

Key words: Lake Bled, Lake Bohinj, Moste Power Plant Reservoir, aquatic birds

1. Uvod

Vodne ptice so fenološko med najbolj raziskanimi skupinami ptic v Sloveniji. Posvečen jim je najobsežnejši slovenski vsakoletni monitoring ptic: januarско štetje vodnih ptic po vsej Sloveniji (ŠTUMBERGER 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002 & 2005, BOŽIČ 2005 & 2006). V obsežnih raziskavah so bila obdelana mnoga slovenska jezera, npr. ribniki in jezera Pesniške doline (GREGORI 1989), Cerkniško jezero (KMECL & RIŽNER 1993), Šaleška jezera (GREGORI & ŠERE 2005) in zadrževalnik Medvedce (KERČEK 2005).

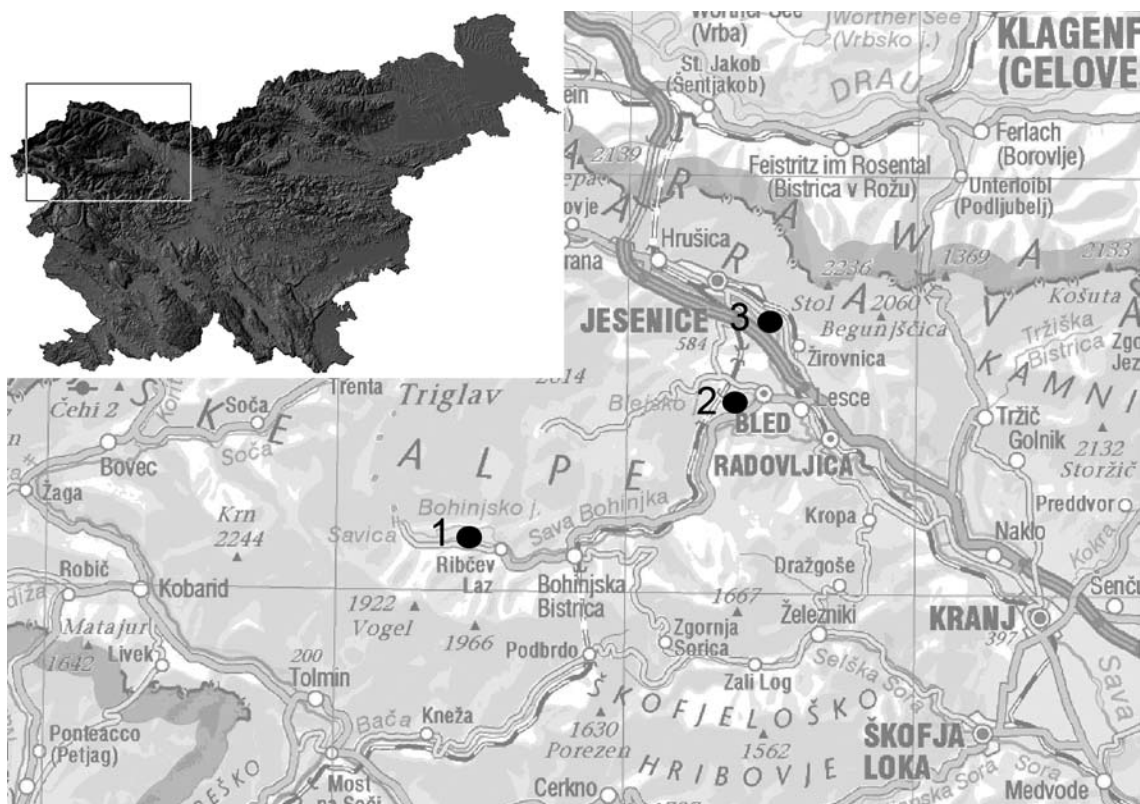
Na Gorenjskem so vodne ptice temeljito obdelali TRONTELJ (1992) na Zbiljskem in Trbojskem jezeru ter CIGLIČ & TREBAR (1998) na Hraških mlakah pri Smledniku. Kar nekoliko presenetljivo je, da vodnih ptic treh jezer, ki jih obravnava ta prispevek, doslej temeljito ni obdelal še nihče, saj sta Blejsko in Bohinjsko jezero med najbolj znanimi jezeri v Sloveniji.

Namen tega prispevka je predstaviti vrstno sestavo, številčnost in fenologijo vodnih ptic treh obravnavanih jezer, kot smo jih popisali v obdobju enega leta, od novembra 1995 do oktobra 1996.

2. Območje raziskave

Blejsko in Bohinjsko jezero ter jezero HE Moste spadajo v makroregijo Alpski svet ter v mezoregije Julijske Alpe, Savska ravan in Zahodne Karavanke (po vrsti) (PERKO & OROŽEN-ADAMIČ 1999); slika 1.

Blejsko jezero je tektonsko-ledeniškega nastanka. Leži ob vznožju Pokljuke na 475 m n.m.v., dolgo je 2120 m, široko 1080 m, globoko 30 m, s površino 145 ha. Jezerska gladina zelo malo niha, povprečno za 24 cm. S povprečno letno temperaturo vode 12°C sodi med toplejša alpska jezera. Turistično je zelo obremenjeno, tako z različnimi vodnimi športi kot na obrežju. Voda ni bistveno onesažena; pred natego je

Slika 1: Lega vseh treh jezer v Sloveniji; 1 – Bohinjsko jezero, 2 – Blejsko jezero, 3 – jezero HE Moste

Figure 1: Geographical position of the three water bodies in Slovenia: 1 – Lake Bohinj, 2 – Lake Bled, 3 – Moste Power Plant Reservoir

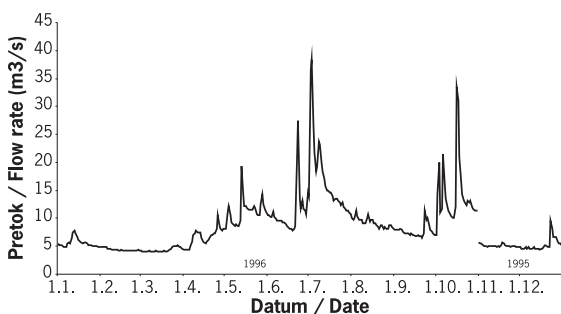
bilo jezero hipertrofno – se pravi zelo umazano – danes pa je mezotrofno. Obrežje pokrivajo urbane površine ali pa listnat gozd s parkovno strukturo. Prehod med vodno površino je oster, na pretežnem delu jezera spremenjen s turistično in prometno infrastrukturo. Plitvih zaraščenih delov na obrežju praktično ni. Izjemi sta le nekaj kvadratnih metrov veliko, redko trstiče ob izlivu Rečice pri veslaškem centru in v zalivu na skrajnem jugu jezera. (ENCIKLOPEDIJA SLOVENIJE 1987)

Bohinjsko jezero je ledeniškega nastanka in je največje stalno naravno jezero v Sloveniji. Dolgo je 4100 m, široko 1200 m in globoko 45 m, pokriva pa 318 ha (PERKO & OROŽEN-ADAMIČ 1999). Voda povprečno niha za 65 cm, vendar je lahko absolutna amplituda nihanja relativno velika (379 cm). S povprečno temperaturo površinske vode 8.5°C je precej hladnejše od Blejskega jezera. Voda je čista in revna s hranilnimi snovmi (ENCIKLOPEDIJA SLOVENIJE 1987). Obrežje jezera je v glavnem nepozidano, ob njegovem južnem robu poteka malo prometna avtomobilska cesta. Zlasti poleti je na obrežju veliko turističnega obiska. Južno obrežje porašča predvsem jugovzhodnoalpski bukov gozd (/

Anemono trifoliae-Fagetum/), na severnem obrežju pa raste termofilni gozd žarkaste košeničice in črnega gabra (/Cytisantho-Ostryetum/) (MARINČEK & ČARNI 2000); pogosto so primešane tudi sajene smreke *Picea abies*. Tik ob vodni površini so pogosti mehki listavci, večinoma vrbe *Salix* sp. Prehod med vodno površino in kopnim je oster, praktično brez plitvih zaraščenih delov. Edini močvirni svet z manjšim trstičem na obrežju tvori delta Savice s svojo nekaj hektarsko površino.

Jezero HE Moste je tehnološki objekt, zgrajen leta 1952 za potrebe istoimenske hidroelektrarne. Leži na nadmorski višini približno 520 m in pokriva 56 ha. Jezero se razteza od jeseniškega Javornika do pregrade HE Moste, ki je zgrajena v soteski Kavčke in je s 60 m višine najvišja pregrada v Sloveniji. Voda v njem je močno onesnažena, na njegovem severnem bregu je deponija žlindre. Občasno se vanj iztekajo odpadne hladilne in tehnološke vode iz železarne, jezerska voda pa je obremenjena tudi s komunalnimi odpadkami naselij, ki ležijo navzgor po reki. Večji del obalnega pasu jezera je sestavljen iz antropogenih habitatov; v delu pred pregrado je ohranjenega nekaj gozda in

skalovja prvotne soteske. Nihanje vode je znatno. Na dnu jezera se nabira toksični mulj [http://www.zavest.net/he_moste.htm]. Prehod med vodno površino in kopnim je zaradi vpliva nihanja vode neporaščen,

Slika 2: Pretok Save Dolinke na Jesenicah od 1.11.1995 do 31.10.1996. Predstavljene so srednje dnevne vrednosti v m³/s. Vir: Agencija RS za okolje

Figure 2: Flow rate of the Sava Bohinjka at Jesenice from 1 Nov 1995 to 31 Oct 1996. Mean daily values in m³/s are presented. Source: Environment Agency of the Republic of Slovenia

nad tem vplivom raste mešan gozd. Postopen prehod je le na zgornjem delu akumulacije, kjer na nanosih Save Dolinke uspevajo vrbe, ki postopoma prehajajo v akumulacijo. Na delu obrežja v soteski se dvigajo navpične konglomeratne stene.

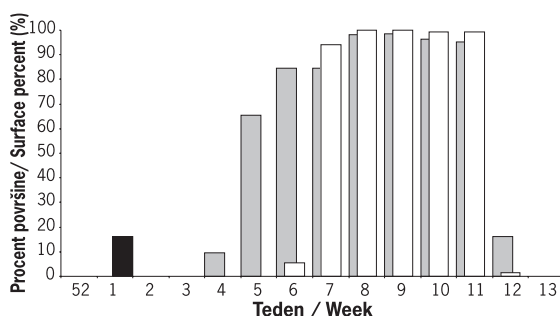
2.1. Vremenske posebnosti in druge posebne razmere na jezerih

V nadaljevanju podajamo nekaj najbolj pozornost zbujujočih vremenskih in drugih posebnih razmer na jezeru v obdobju popisa, ki so verjetno imele pomembnejši vpliv na spremembe v fenologiji ptic.

Na sliki 2 so predstavljeni srednji dnevni podatki o pretoku Save Dolinke s stalne merilne postaje ARSO na Jesenicah, tik preden doseže akumulacijsko jezero HE Moste. Ker Sava Dolinka navzgor od merilne postaje nima zajezev, so podatki o pretoku tudi kazalec razporeditve padavin med letom.

Med popisom dne 19.10.1996, nekaj dni po obilnejšem deževju, smo na jezeru HE Moste zabeležili zelo veliko kalne vode, na gladini je bilo vse polno naplavin in smeti, tako da za ptice na vodi praktično ni bilo prostora.

Spomladi 1996 je bila vodna gladina na jezeru HE Moste izredno nizka. Dne 31.3. in 8.4. je bila gladina približno 2–3 m pod običajno, tako da je bila pod železarno voda le v strugi, ki je nastala na dnu izpraznjenega jezera, drugo pa so bili ogromni poloji. Dne 15.4. je bila gladina vode za kakega 1.5 m nižja kot običajno.

Slika 3: Delež zamrznjenosti površine jezer po tednih (v %). Blejsko jezero – sivi del stolpca; jezero HE Moste – črni del stolpca; Bohinjsko jezero – beli del stolpca

Figure 3: Share of the three water bodies' frozen surfaces per weeks (in %). Lake Bled – grey part of the column; Moste Power Plant Reservoir – black part of the column; Lake Bohinj – white part of the column

Dne 7.7.1996 je iz železarne v jezero HE Moste pritekala mlečno bela voda, ki je jezero onesnažila do te mere, da je bila polovica površine zgornjega dela jezera bela.

2.2. Zamrznjenost

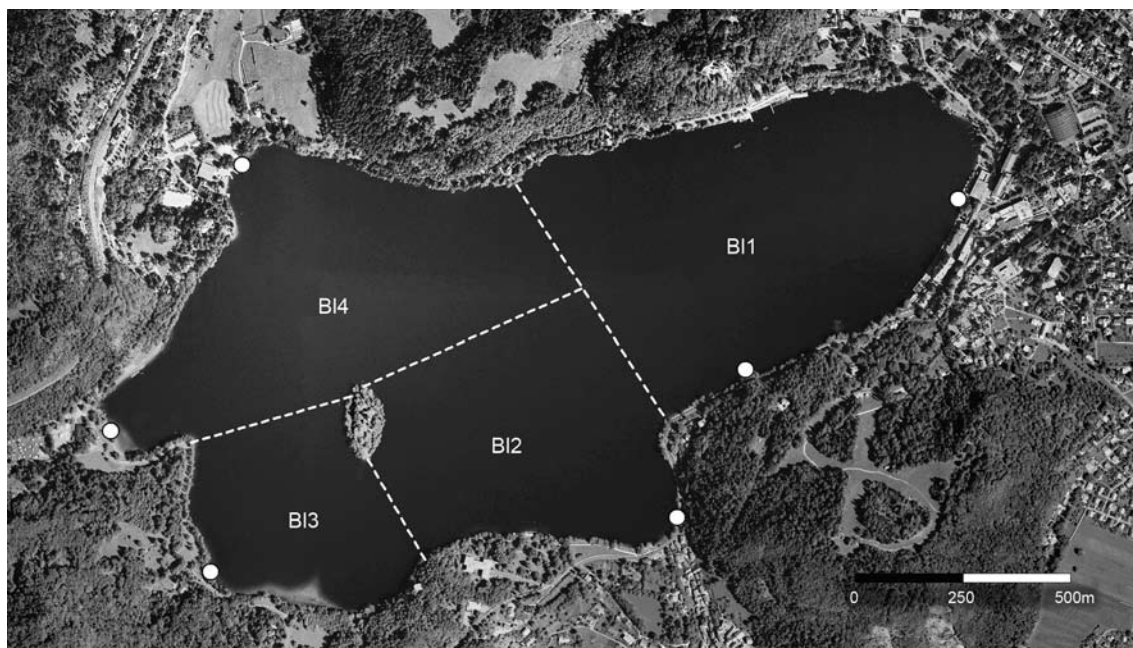
Za pojavljanje vodnih ptic na jezerih v zimskem času je ključen podatek o zamrznjenosti površine. Vsa tri jezera so pozimi vsaj deloma zamrznila, nobeno pa ni zamrznilo v celoti (slika 3).

Jezero HE Moste je začelo zamrzovati prvo. Prvi teden januarja 1996 je bilo zamrznjenega pribl. 15% jezera na njegovem spodnjem delu. Že do naslednjega tedna pa se je ves led stopil in jezero pozneje ni več zamrznilo.

Obe naravni jezera sta zamrznili precej kasneje. Zaradi velike vodne mase in toplotne kapacitete vode je potrebno daljše obdobje zelo hladnega vremena, da se voda toliko ohladi, da jezero začne zamrzovati.

Blejsko jezero je začelo zamrzovati konec januarja. Zamrznjeno je bilo večji del februarja in do sredine marca. V tem času je nezamrznjena ostala večja »luknja« sredi jezera, poleg tega pa še minimalne površine – po nekaj 10 m² – ob obrežju pri hotelu Toplice, pri izlivih potokov v jezero v Zaki in pri veslaškem centru ter pri iztoku iz jezera v Mlinem.

Bohinjsko jezero je na hitro zamrznilo sredi februarja in se še bolj na hitro odtajalo sredi marca. Zamrznilo je v celoti – razen pribl. 50 m² pri iztoku Jezernice v Ribčevem lazju. Večino časa je bila v ledu manjša luknja tudi pri izlivu Savice v Ukancu, vendar je v začetku marca zamrznila še ta, skupaj z nekaj 10 m spodnjega toka Savice.

Slika 4: Digitalni ortofoto posnetek Blejskega jezera z označenimi popisnimi oddelki in popisnimi točkami

Figure 4: Digital orthophoto of Lake Bled with marked survey sections and points

3. Metode

Podatke smo zbirali s sistematičnimi popisi v obdobju enega koledarskega leta, od začetka novembra 1995 do konca oktobra 1996. Popise smo opravljali enkrat na teden, v poletnih mesecih (junij, julij in avgust) pa enkrat na dva tedna. S popisi smo tako pokrili 45 tednov od 52, kolikor jih ima leto. Nekaj podatkov smo zbrali tudi med naključnimi obiski zunaj sistematičnih popisov. Take podatke smo vključili v seznam opažanj pri redkih vrstah, v kvantitativni obdelavi pa jih nismo upoštevali.

Popisovali smo osebke vodnih vrst, med katere smo uvrstili naslednje skupine ptic: slapnike Gaviiformes, ponirke Podicipediformes, veslonožce Pelecaniformes, močvirnike Ciconiiformes, plojkokljune Anseriformes, žerjavovce Gruiformes, pobrežnike Charadriiformes, vodomce Alcedinidae, od pevcev Passeriformes pa sivo pastirico *Motacilla cinerea* in povodnega kosa *Cinclus cinclus*. Predstavnikov drugih taksonomskih skupin, ki so ekološko povezane z vodo (npr. nekatere vrste ujed), med popisi nismo opazili.

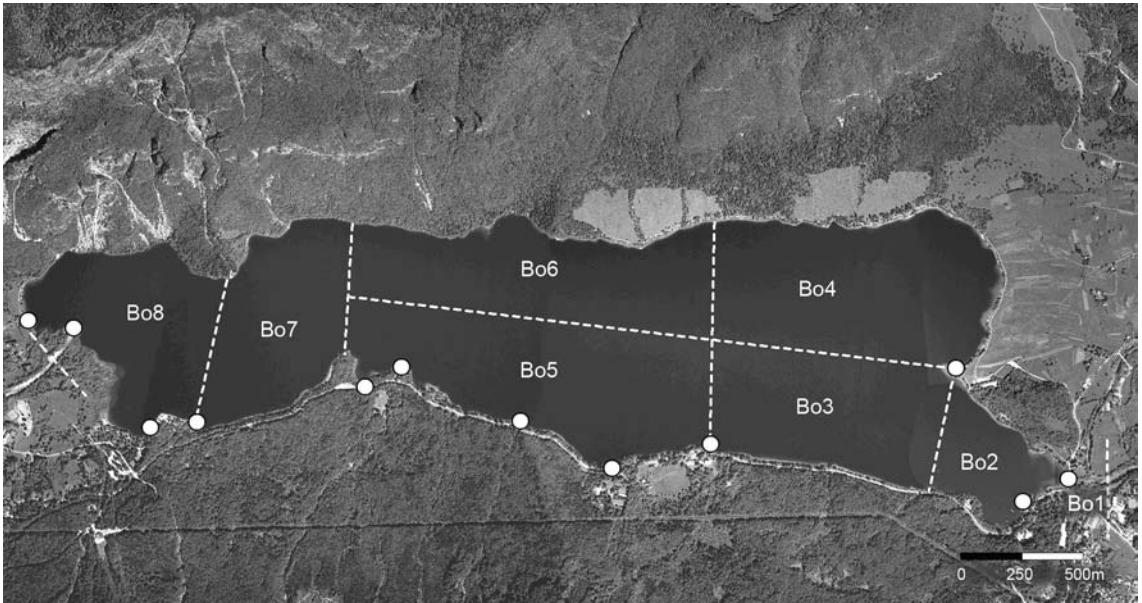
Vsako jezero smo razdelili na popisne oddelke, podatke smo zbirali ločeno za vsak oddelek. Blejsko jezero (slika 4) in jezero HE Moste (slika 6) smo razdelili na 4 oddelke, Bohinjsko jezero pa na 7 oddelkov (slika 5). Poleg Bohinjskega jezera smo v

Bohinju popisovali še na reki Jezernici, in sicer od izliva iz jezera pod mostom pri Sv. Janezu in do koder se je videlo s tega mostu (dobrih 200 m, oddelek Bo1). Zaradi zahtevne dostopnosti bi popisovanje manjšega dela jezera HE Moste med oddelkoma Mo3 in Mo4 terjalo nesorazmerno veliko časa, zato tega dela nismo popisovali. Ptice smo preštevali s standardiziranih popisnih točk. Vsak oddelek je imel vsaj eno popisno točko, nekateri pa tudi več, da smo lahko obdelali tudi zakrite dele oddelkov (slike 4, 5 & 6). Za en popis vseh treh jezer, skupaj s avtomobilskim prevozom med njimi, smo porabili okrog 6 ur časa (tabela 1).

Podatke na terenu smo vpisovali v obrazce, ki smo jih razvili posebej za namene tega popisa. Ustreznost izbora oddelkov, popisnih točk in popisnih obrazcev smo preverili in dopolnili v dveh poskusnih popisih oktobra 1995. Popise smo izmenično opravljali vsi štirje avtorji, tako da je vsak prišel na vrsto za popis vsak četrti teden.

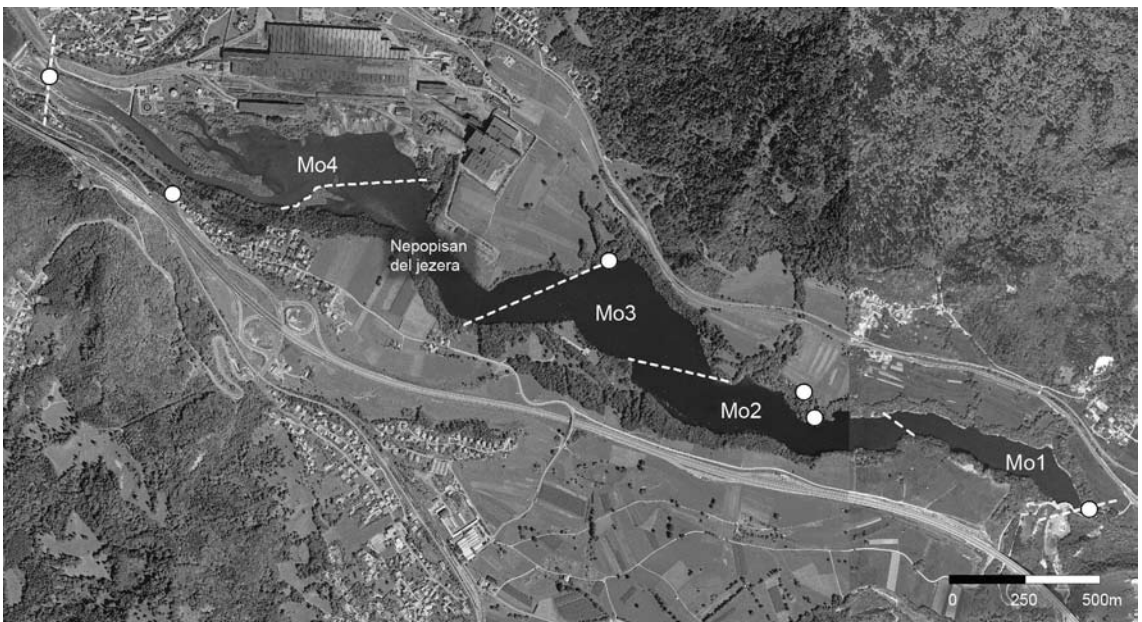
4. Rezultati

V 45 popisnih dnevih smo na vseh treh jezerih skupaj popisali 25,877 vodnih ptic, ki so pripadale 34 vrstam. Največ ptic smo našli na Bledu: 14,164 osebkov 28 vrst, nato na Mostah, in sicer 6,229 osebkov 23 vrst, najmanj pa na Bohinjskem jezeru: 5,484 osebkov 28

Slika 5: Digitalni ortofoto posnetek Bohinjskega jezera z označenimi popisnimi oddelki in popisnimi točkami

Figure 5: Digital orthophoto of Lake Bohinj with marked survey sections and points

Slika 6: Digitalni ortofoto posnetek akumulacijskega jezera HE Moste z označenimi popisnimi oddelki in popisnimi točkami

Figure 6: Digital orthophoto of Moste Power Plant Reservoir with marked survey sections and points

Tabela 1: Površina jezer in posameznih popisnih oddelkov (ha)

Table 1: Surface areas of the three water bodies and separate survey sections (ha)

Oddelek / Section	Bled	Moste	Bohinj
1	50.3	6.2	
2	30.9	12.3	17.0
3	18.6	13.4	43.4
4	42.5	14.2	63.0
5			61.5
6			54.6
7			37.6
8			39.6
Nepopisano / Unsurveyed		10.4	
Skupaj / Total	142.3	56.5	316.7

vrst. Podroben pregled števila osebkov in frekvenc pojavljanja podajamo v tabeli 2.

V tabeli 3 za vsako jezero posebej podajamo pregled najdominantnejših vrst v času prezimovanja (december in januar, 9 popisov) in letovanja (junij, julij in avgust, 7 popisov). Na vseh jezerih je bila v obeh obdobjih najdominantnejša vrsta mlakarica *Anas platyrhynchos*, večinoma z visoko stopnjo dominantnosti. V času prezimovanja je bila na vseh treh jezerih na drugem mestu po dominantnosti liska *Fulica atra*. Vse druge vrste pa kažejo v obeh obdobjih precejšnje vrstno specifičnost med jezeri, tako da se drugi vzorci ne ponovijo.

Ptice so na obravnavanih jezerih razporejene zelo neenakomerno. Pregled po oddelkih podajamo na sliki 7. Največje koncentracije ptic smo zabeležili na oddelkih, kjer turisti ptice redno hranijo: na Bledu pri hotelu Toplice (Bl1) in pri veslaškem centru (Bl4) ter v Bohinju pri Sv. Janezu (Bo2). Na takšnih mestih se zbirajo skoraj izključno mlakarice, liske in labodi grbci *Cygnus olor*.

Vsa tri jezera so za vodne ptice pomembna predvsem v času prezimovanja in selitve, precej manj pa v času gnezditve in poleti. Ima pa vsako od jezer nekoliko drugačno dinamiko pojavljanja ptic.

Na Blejskem jezeru je razlika med številom ptic poleti in pozimi med tremi jezeri najmanjša, čeprav je tudi tukaj velika. Poletna številčnost okrog 100 osebkov gre v veliki meri na račun gnezdečih mlakaric in labodov grbcov (slika 8).

Značilnost jezera HE Moste je bilo zelo majhno število opaženih ptic od začetka aprila do konca avgusta, v preostalem delu leta pa zelo velika nihanja, tako v številu vrst kot osebkov. Razumljivo je, da je bila vrstna pestrost tukaj največja februarja in marca, ko sta bili naravni jezera zamrznjena, akumulacijsko pa ne. Po drugi strani pa je zanimivo, da število osebkov

ni bilo zato nič večje. Najmanj ptic smo tu zabeležili v 42. tednu (19.10.1996). Popis je bil dva dni po večjem deževju, tako da je bila voda v jezeru visoka, gladina pa prekrita z naplavinami in smetmi. Nenavadno malo vodnih ptic smo zabeležili tudi v 40. tednu (8.10.1996), ko je bil popis prav tako dva dneva po večjem deževju. Ali je bila tudi tokrat površina jezera prekrita z naplavinami, si žal nismo zapisali (slika 9).

Na Bohinjskem jezeru se število vodnih ptic med tedni spreminja najbolj enakomerno, od junijskega minimuma proti maksimumu v decembru in spet nazaj. Tudi vrstna pestrost je bila presenetljivo največja prav na Bohinjskem jezeru, kjer decembra ni padla pod 12 vrst, enkrat pa smo jih zabeležili celo 14. Sicer je bila vrstna pestrost v Bohinju precej konstantno nizka (okrog 4 vrste), od sredine februarja, ko je jezero zamrznilo, pa vse do začetka jesenske selitve v septembru (slika 10).

V letu raziskave sta od vodnih ptic na obravnavanih jezerih gnezdila le mlakarica in labod grbec. Bohinjsko jezero in jezero HE Moste sta za gnezdenje nepomembni, saj smo na obeh jezerih zabeležili po največ eno samo družino mlakaric z mladiči.

Mlakarica gnezdi ob vseh treh jezerih. Največ mladičev (pulus) smo opazovali na Bledu, kjer smo dne 17.5.1996 našli skupno največ 36 mladih osebkov. Na Mostah smo zabeležili največ zgolj eno družino s tremi mladimi, na Bohinjskem jezeru pa eno s petimi mladimi. Zanimiv je pozni datum bohinskega opazovanja: 14. in 21.9.1996 je samica vodila še puhaste mladiče.

Labod grbec tradicionalno gnezdi na Blejskem jezeru. Zabeležili smo tri gnezda, vendar je bil gnezditveni uspeh izjemno skromen, samo en par je speljal 3 mlade. En par se je vse leto pojavljal na jezeru Moste. Pod železarno je poskušal gnezditi, vendar brez uspeha. Kot možen razlog za neuspeh je treba preveriti onesnaženje vode zaradi odlaganje odpadnega materiala (žlindre?) iz jeseniške železarne naravnost v akumulacijsko jezero, kar bi utegnilo negativno vplivati na zdravstveno stanje ptic.

4.1. Sistematski del

Za vrste, pri katerih smo zbrali manjše število podatkov (do 10 opazovanj), posebej navajamo vsa opazovanja.

Za vrste, pri katerih smo zabeležili večje število osebkov in pojavljanj, podajamo histograme, ki prikazujejo skupno število opazovanih osebkov po posameznih tednih za vsa tri jezera. Tudi pri teh vrstah pa ponekod posebej navajamo posamezna zanimivejša opazovanja. Razlage okrajšav: Bl–Blejsko jezero; Mo–jezero HE Moste; Bo–Bohinjsko jezero; os. – osebek;

Tabela 2: Sumarni podatki o pojavljanju vodnih ptic na Blejskem in Bohinjskem jezeru ter jezeru HE Moste: N – skupno število opaženih osebkov med vsemi popisi, F – frekvenca (odstotek tednov, ko je bila posamezna vrsta zabeležena), max – največje število opaženih osebkov

Table 2: Summary data on the occurrence of aquatic birds on Lake Bled, Lake Bohinj and Moste Reservoir: N – total number of individuals observed during all surveys, F – frequency (percentage of weeks when observing a particular species), max – the highest number of registered individuals

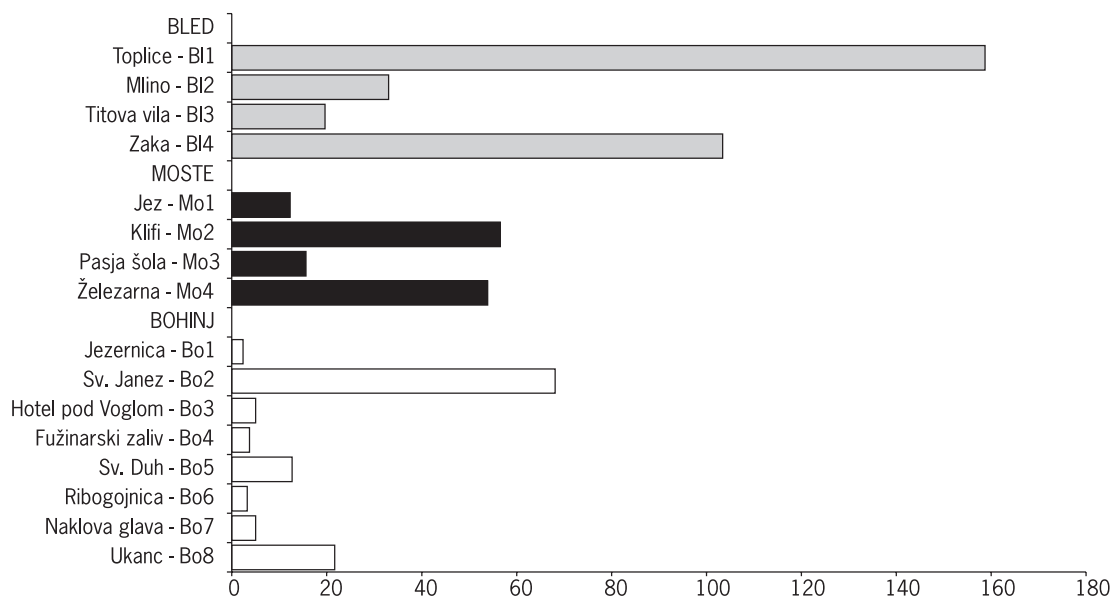
Vrsta / Species	Skupaj – vsa jezera/ Total – all lakes			Blejsko jezero			jezero HE Moste			Bohinjsko jezero		
	N	F	max	N	F	max	N	F	max	N	F	max
1 <i>Gavia arctica</i>	227	33%	57	81	27%	21	4	4%	3	142	31%	35
2 <i>Tachybaptus ruficollis</i>	283	73%	26	3	7%	1	162	67%	23	118	58%	11
3 <i>Podiceps cristatus</i>	622	100%	57	379	84%	51	101	62%	14	142	91%	8
4 <i>Podiceps grisegena</i>	21	27%	5	2	2%	2				19	27%	3
5 <i>Podiceps auritus</i>	7	9%	2	6	7%	2				1	2%	1
6 <i>Podiceps nigricollis</i>	22	27%	5	5	11%	1	3	7%	1	14	16%	5
7 <i>Phalacrocorax carbo</i>	180	36%	131	1	2%	1	175	31%	130	4	7%	2
8 <i>Ardea cinerea</i>	438	78%	38	17	16%	5	279	69%	26	142	47%	17
9 <i>Cygnus olor</i>	485	100%	20	415	100%	18	70	82%	3			
10 <i>Anas penelope</i>	31	24%	6	14	11%	6	10	13%	3	7	4%	5
11 <i>Anas strepera</i>	2	2%	2							2	2%	2
12 <i>Anas crecca</i>	15	16%	3	4	4%	2	8	9%	3	3	4%	2
13 <i>Anas platyrhynchos</i>	19,374	100%	1,065	11,826	100%	687	4,247	98%	330	3,301	100%	145
14 <i>Anas acuta</i>	5	7%	2	3	4%	2				2	2%	2
15 <i>Anas querquedula</i>	48	9%	42	14	4%	12	34	7%	30			
16 <i>Anas clypeata</i>	10	9%	6	1	2%	1	1	2%	1	8	4%	6
17 <i>Netta rufina</i>	4	4%	2				4	4%	2			
18 <i>Aythya ferina</i>	310	56%	40	57	16%	19	233	49%	35	20	27%	3
19 <i>Aythya fuligula</i>	278	71%	31	23	18%	7	223	71%	20	32	20%	7
20 <i>Bucephala clangula</i>	92	60%	14	8	7%	5	80	56%	14	4	4%	3
21 <i>Mergus serrator</i>	9	7%	5	7	7%	5				2	2%	2
22 <i>Fulica atra</i>	3,011	76%	176	1,129	76%	72	504	53%	39	1,378	67%	90
23 <i>Vanellus vanellus</i>	2	2%	2	1	2%	1				1	2%	1
24 <i>Gallinago gallinago</i>	1	2%	1							1	2%	1
25 <i>Actitis hypoleucos</i>	19	11%	9	2	4%	1	7	7%	4	10	7%	8
26 <i>Larus minutus</i>	1	2%	1	1	2%	1						
27 <i>Larus ridibundus</i>	186	44%	53	88	36%	21	78	13%	52	20	11%	9
28 <i>Larus canus</i>	85	24%	42	40	20%	14	1	2%	1	44	9%	40
29 <i>Larus michahellis/cachinnans</i>	13	13%	5	11	9%	5				2	4%	1
30 <i>Chlidonias niger</i>	24	7%	20	23	4%	20	1	2%	1			
31 <i>Chlidonias leucopterus</i>	3	2%	3	3	2%	3						
32 <i>Alcedo atthis</i>	14	20%	2				1	2%	1	13	20%	2
33 <i>Motacilla cinerea</i>	8	7%	5				3	4%	2	5	4%	4
34 <i>Cinclus cinclus</i>	47	49%	5							47	49%	5
Skupaj / Total	25,877			14,164			6,229			5,484		

Tabela 3: Dominanca (%) najdominantnejših vrst v času prezimovanja in v času letovanja: \bar{N} – povprečno število opaženih osebkov, D – dominanca; z zvezdico (*) so označene vrste, ki so visoko dominanco dosegle na račun enkratnega opazovanja večje jate; za podrobnosti glej poglavje o vrstah

Table 3: Dominance (%) of most dominant species during the overwintering and summer periods: \bar{N} – average No. of observed species, D – dominance; with asterisk (*) denoting the species that reached high dominance on the account of a single observation of a larger flock; for details, see the chapter on species

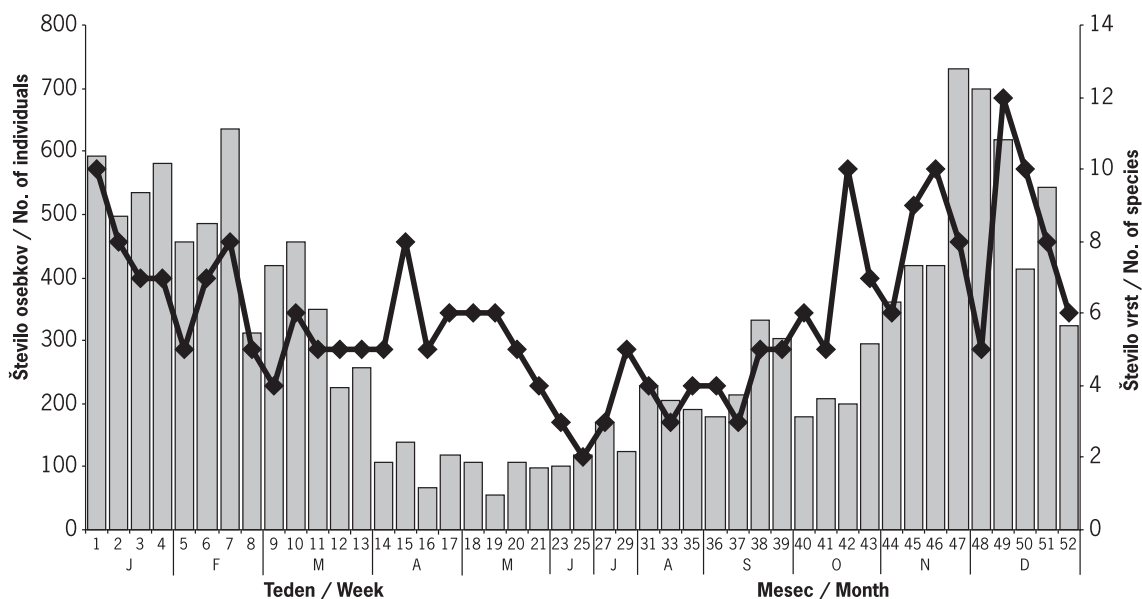
Dominanca – prezimovanje (dec & jan), 9 popisov / Dominance – overwintering (Dec & Jan), 9 surveys								
Blejsko jezero			jezero HE Moste			Bohinjsko jezero		
	\bar{N}	D		\bar{N}	%	\bar{N}	D	
<i>Anas platyrhynchos</i>	432.4	81%	<i>Anas platyrhynchos</i>	111.9	60%	<i>Anas platyrhynchos</i>	114.1	50%
<i>Fulica atra</i>	49.8	9%	<i>Fulica atra</i>	21.3	11%	<i>Fulica atra</i>	64.8	28%
<i>Podiceps cristatus</i>	27.3	5%	<i>Phalacrocorax carbo</i> *	15.2	8%	<i>Gavia arctica</i>	13.0	6%
<i>Gavia arctica</i>	5.8	1%	<i>Ardea cinerea</i>	9.8	5%	<i>Ardea cinerea</i>	9.2	4%
<i>Larus canus</i>	4.0	1%	<i>Aythya fuligula</i>	9.7	5%	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	5.2	2%
<i>Aythya ferina</i>	3.3	1%	<i>Aythya ferina</i>	6.3	3%	<i>Podiceps cristatus</i>	5.2	2%
<i>Larus ridibundus</i>	3.2	1%	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	5.6	3%	<i>Larus canus</i> *	4.7	2%
druge vrste/ other species	7.3	1%	druge vrste/ other species	6.3	3%	druge vrste/ other species	12.0	5%
Skupaj / Total	533.2	100%	Skupaj / Total	186.1	100%	Skupaj / Total	228.2	100%
Št. vrst / No. of species	16		Št. vrst / No. of species	14		Št. vrst / No. of species	22	

Dominanca – letovanje (jun, jul, avg), 7 popisov / Dominance – spending the summer (Jun, Jul, Aug), 7 surveys								
Blejsko jezero			jezero HE Moste			Bohinjsko jezero		
	\bar{N}	D		\bar{N}	%	\bar{N}	D	
<i>Anas platyrhynchos</i>	145.1	89%	<i>Anas platyrhynchos</i>	9.0	39%	<i>Anas platyrhynchos</i>	31.9	88%
<i>Cygnus olor</i>	15.7	10%	<i>Larus ridibundus</i> *	7.4	33%	<i>Podiceps cristatus</i>	1.7	5%
<i>Podiceps cristatus</i>	0.6	0%	<i>Ardea cinerea</i>	3.3	14%	<i>Actitis hypoleucos</i>	1.1	3%
<i>Larus ridibundus</i>	0.4	0%	<i>Cygnus olor</i>	1.7	8%	<i>Podiceps nigricollis</i>	0.7	2%
druge vrste/ other species	0.7	0%	druge vrste/ other species	1.4	6%	druge vrste/ other species	0.7	2%
Skupaj / Total	162.6	100%	Skupaj / Total	22.9	100%	Skupaj / Total	36.1	100%
Št. vrst / No. of species	8		Št. vrst / No. of species	10		Št. vrst / No. of species	7	

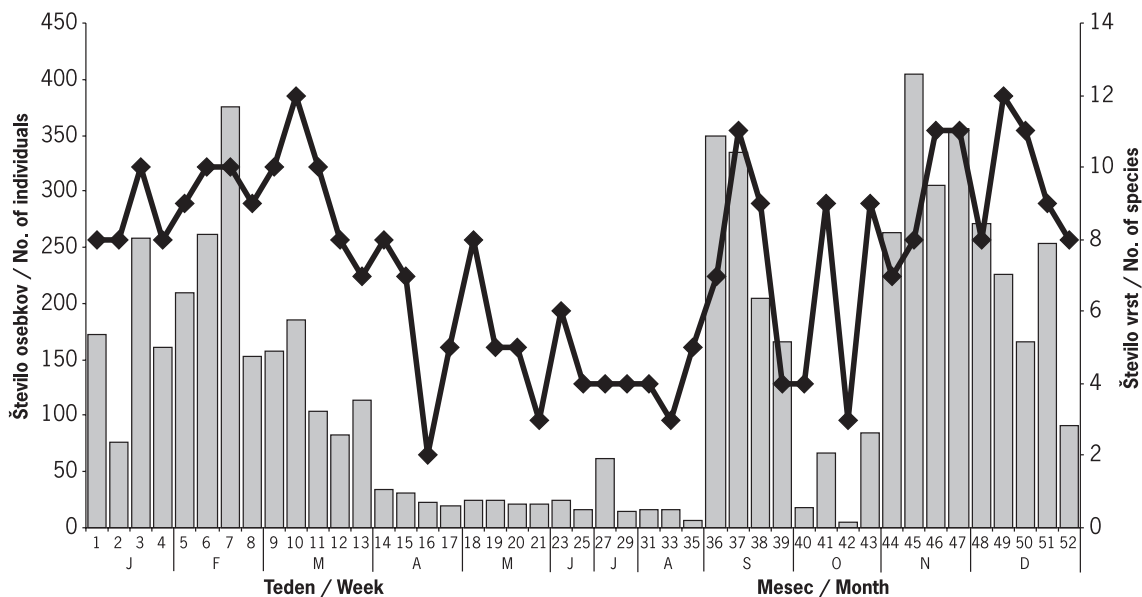
Slika 7: Skupno število vodnih ptic, zabeleženih po posameznih oddelkih na Blejskem in Bohinjskem jezeru ter jezeru HE Moste

Figure 7: Total number of aquatic birds registered within separate sections of Lake Bled, Lake Bohinj and Moste Reservoir

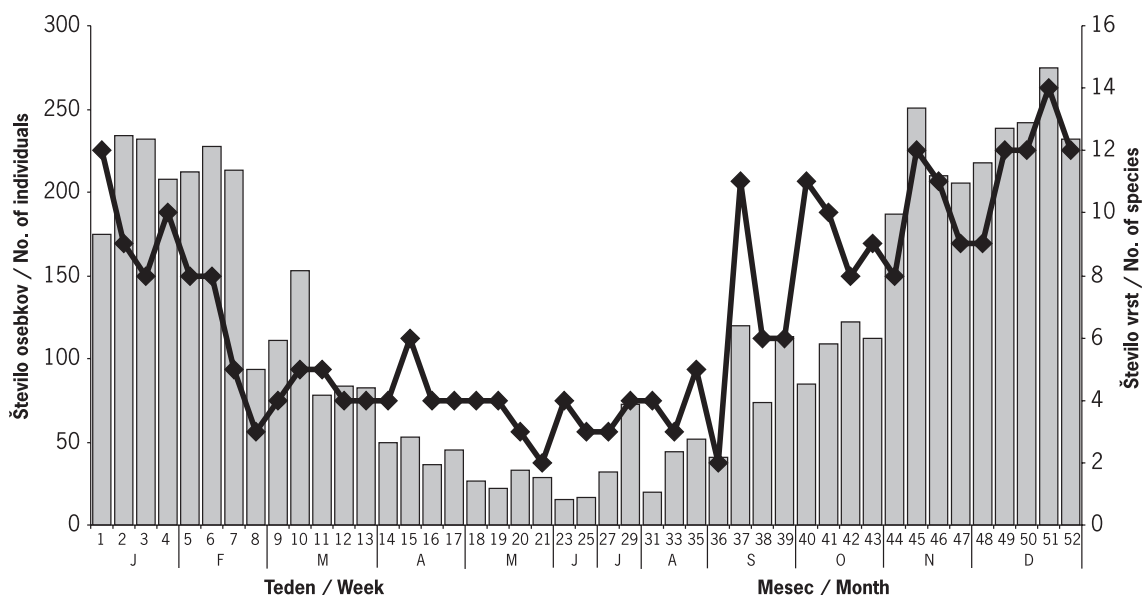
Slika 8: Pregled opazovanja vodnih ptic na Blejskem jezeru po tednih: skupno število osebkov (stolpci) in vrst (črta)

Figure 8: Observations of aquatic birds on Lake Bled per separate weeks: total number of individuals (columns) and species (line)

Slika 9: Pregled opazovanja vodnih ptic na akumulacijskem jezeru HE Moste po tednih: skupno število osebkov (stolpci) in vrst (črta)

Figure 9: Observations of aquatic birds on Moste Reservoir per separate weeks: total number of individuals (columns) and species (line)

Slika 10: Pregled opazovanja vodnih ptic na Bohinjskem jezeru po tednih: skupno število osebkov (stolpci) in vrst (črta)

Figure 10: Observations of aquatic birds on Lake Bohinj per separate weeks: total number of individuals (columns) and species (line)

pul. – pulus (nedoraščeni mladič); 1.z – osebek v prvozimskem perju.

Za nekatere vrste so predstavljeni samo zanimivejši izbrani podatki, kar je omenjeno posebej. Histogrami pojavljanja so za izbrane vrste prikazani na sliki 11.

Polarni slapnik *Gavia arctica*

Vrsta se je redno pojavljala na Bohinjskem in Blejskem jezeru od polovice novembra pa vse do začetka februarja, ko sta jezera zamrznila. Nato so bili polarni slapniki spet opaženi konec aprila med spomladansko selitvijo, ko je bila večina osebkov že v svatovskem perju. Na jezeru HE Moste je vrsta redka. (slika 11)

Mali ponirek *Tachybaptus ruficollis*

Zunaj gnezdilne sezone (od septembra do maja) se je vrsta redno pojavljala na Bohinjskem jezeru in predvsem na jezeru HE Moste. Vrsta je na Blejskem jezeru presenetljivo redka; zabeležili smo jo le trikrat, vsakokrat le po en osebek. (slika 11)

Izbrani podatki:

- 3.3.1996: Bo jezero je bilo povsem zamrznjeno – razen pribl. 50 m² tik pred iztokom jezera pri mostu pri Sv. Janezu; 1 os. se je potapljal na plitvih brzicah Jezernice, nekaj 10 m navzdol od mostu (JANČAR 1998B).

Čopasti ponirek *Podiceps cristatus*

Vrsta se pojavlja preko celega leta in je ena od treh vrst, ki je bila zabeležena med vsakim obiskom. Zadrževala se je predvsem na Blejskem in Bohinjskem jezeru. Na Mostah se je pojavila v večjem številu le v času, ko sta bili drugi dve jezera zamrznjena. Dokler ni Blejsko jezero zamrznilo, je na njem prezimovalo 30 do 50 osebkov. (slika 11)

Izbrani podatki:

- 14. jan. 1996: Bl 41 os. v strnjeni jati
- 19. maj 1996: Bo par, samec svatovsko predal samici ribico

Rjavovrati ponirek *Podiceps grisegena*

Status: maloštevilen preletni gost jeseni in zimski gost; slika 11

Zlatouhi ponirek *Podiceps auritus*

Status: redek zimski gost

- 8., 16. & 24. dec. 1995: Bl 2 os.
- 14. jan. 1996: Bo 1 os.

Črnovrati ponirek *Podiceps nigricollis*

Status: pretežno preletni gost jeseni; slika 11

Kormoran *Phalacrocorax carbo*

Naša metoda za spremljanje številčnosti kormorana ni primerna, večinoma smo naključno zabeležili zelo spremenljivo število počivajočih ali lovečih kormoranov, pretežno na jezeru HE Moste. Večje število smo zabeležili le 24.12.1995, ko nas je pri jezu HE Moste preletela jata 130 osebkov, ki je letela vzdolž jezera. Sredi devetdesetih let so kormorani prenočevali v gozdičku na severnem bregu jezera HE Moste tik nad jezom (lastni podatki). Prenočišče so kasneje zaradi preganjanja ribičev opustili. (slika 11)

Izbrani podatki:

- 5. maj 1996 Mo: 2 os. 1.z – zanimiv je pozni datum opazovanja

Siva čaplja *Ardea cinerea*

Sive čaplje so se bolj ali manj stalno pojavljale ob jezeru HE Moste, v jesensko zimskem času pa tudi ob Bohinjskem jezeru. Večinoma smo jih opazovali med dnevnim počitkom. Moščanske so ponavadi posedale pri vznožju melišč žlindre pod železarno, bohinjske pa na smrekah ob severnem obrežju jezera pod Govicem. (slika 11)

Labod grbec *Cygnus olor*

Edina redno pojavljajoča se vrsta, ki je bila v toplem delu leta opazovana v bistveno večjem številu kot v času prezimovanja. (slika 11)

Na Bledu smo evidentirali tri gnezda: na obali jezera pod veslaško tribuno v Zaki (5 jajc) (Bl4), pod betonskim previsom pločnika v Mlinem (Bl3) in na zahodnem delu otoka (Bl3). Gnezditveni uspeh je bil izjemno skromen, saj je samo en par speljal 3 mladiče.

Na Mostah se je pod železarno (Mo4) vse leto zadrževal en par, ki je poskušal tudi gnezdit, vendar mladičev nismo zabeležili.

Žvižgavka *Anas penelope*

Status: maloštevilen preletni gost jeseni in spomladi, zimski gost; slika 11

Konopnica *Anas strepera*

Status: naključni gost

- 18. nov. 1995: Bo 1♂ 1♀

Kreheljč *Anas crecca*

Status: maloštevilen gost pozimi, spomladi in jeseni

- 8. dec. 1995: Mo 2♀, Bo 1♀
- 16. dec. 1995: Bl 1♂ 1♀
- 11. feb. 1996: Mo 2♂ 1♀
- 16. feb. 1996: Mo 2♂
- 15. apr. 1996: Bl 1♂ 1♀
- 22. jun. 1996: Mo 1♂
- 12. okt. 1996: Bo 2 os.

Mlakarica *Anas platyrhynchos*

Mlakarica je daleč najštevilčnejša vodna ptica na vseh treh jezerih. Velik del populacije si pretežni del potrebe po hrani zagotavlja na turistično najfrekventnejših delih Blejskega in Bohinjskega jezera, kjer turisti vodnim pricam v vodo mečejo predvsem kruh. (slika 11)

Je edina vrsta, ki na vseh treh jezerih tudi gnezdi. Na Blejskem jezeru smo zabeležili največ 36 mladičev hkrati.

Izbrani podatki:

- 17. maj 1996: Bl ♀ vodi 19 pul.
- 14. sep. 1996: Bo ♀+5 pul. – pozen datum gnezditve, puhasti mladiči so manjši od polovice odrasle ptice

Dolgorepa raca *Anas acuta*

Status: naključni gost

- 18. nov. 1995: Bl 1 os.
- 24. dec. 1995: Bo 1♂ 1♀
- 19. okt. 1996: Bl 2♂

Reglja *Anas querquedula*

Status: maloštevilen preletni gost pretežno spomladi

- 31. mar. 1996: Bl 8♂ 4♀, Mo 20♂ 10♀
- 8. apr. 1996: Mo 3♂
- 15. apr. 1996: Bl 1♂ 1♀
- 14. sep. 1996: Mo 1♀

Raca žličarica *Anas clypeata*

Status: maloštevilen gost pozimi, spomladi in jeseni

- 16. dec. 1995: Bo 2♂
- 10. mar. 1996: Bl 1♀
- 15. apr. 1996: Bo 3♂ 3♀
- 14. sep. 1996: Mo 1♀

Tatarska žvižgavka *Netta rufina*

Status: naključni gost

- 3. & 11. mar. 1996: Mo 2♀

Sivka *Aythya ferina*

Vrsta, ki redno prezimuje predvsem na jezeru HE Moste. Videti je, da se jata občasno prestavi na Blejsko jezero, morda zaradi vznemirjanja, ki ga povzročajo lovci. (slika 11)

Čopasta črnica *Aythya fuligula*

Status: prisotna čez celo leto, razen poleti; zimski gost; slika 11

Zvonec *Bucephala clangula*

Na treh jezerih ta severnoevropska vrsta prezimuje skoraj izključno na jezeru HE Moste. Zanimiv je podatek, da se en samček spomladi ni vrnil na sever, saj smo ga občasno videvali vse do naslednje jeseni. (slika 11)

Srednji žagar *Mergus serrator*

Status: naključni gost

- 11. nov. 1995: Bl 1♀, Bo 2 os.
- 18. nov. 1995: Bl 1♀
- 20. apr. 1996: Bl 2♂ 3♀

Liska *Fulica atra*

Liska prezimuje na vseh treh jezerih, v spomladanskem in poletnem času pa je ni. Od vseh prezimujočih vrst je bilo pri liski število prezimujočih osebkov najbolj stabilno. Zanimivo je, da številčnost ni zanihala niti v času, ko sta bili naravni jezera februarja in marca skoraj v celoti zamrznjena. Velika večina lisk se je zadrževala ob obrežju na mestih, kjer turisti hranijo vodne ptice. (slika 11)

Izbrani podatek:

- 3. mar. 1996 Bo: skubišče na produ Savice. Ker je jezero na zgornjem delu povsem zamrznilo, so se nekatere liske umaknile na plitvo Savico, kjer pa se plenilcem niso mogle umakniti s potapljanjem.

Priba *Vanellus vanellus*

Status: naključni gost

- 8. dec. 1995: Bl 1 os., Bo 1 os.

Kozica *Gallinago gallinago*

Status: naključni gost

- 20. apr. 1996: Bo 1 os.

Mali martinec *Actitis hypoleucos*

Status: naključni zimski gost, maloštevilen preletni gost spomladi in poleti

- 6. jan. 1996: Bo 1 os. (JANČAR 1998A) – prvi zimski podatek o opazovanju malega martinca v alpskem delu Slovenije sploh (SOVINC 1994)
- 28. apr. 1996: Mo 4 os.
- 12. maj 1996: Bl 1 os., Mo 2 os., Bo 1 os.
- 21. jul. 1996: Bl 1 os., Bo 8 os.
- 3. avg. 1996: Mo 1 os.

Mali galeb *Larus minutus*

Status: naključni gost

- 19. okt. 1996: Bl 1 os. 1.z

Rečni galeb *Larus ridibundus*

Vrsta se je pojavljala prek celega leta, vendar povsem nepredvidljivo. (slika 11)

Sivi galeb *Larus canus*

Status: zimski gost; slika 11

Rumenonogi galeb *Larus michahellis/cachinnans*

Status: posamezni osebki se pojavljajo čez celo leto, razen pozimi

- 15. apr. 1996: Bl 5 os.
- 28. apr. 1996: Bo 1 os.
- 5. maj 1996: Bl 3 os.
- 3. avg 1996: Bl. 2 os.
- 15. sep. 1996: Bo 1 os.
- 19. okt. 1996: Bl 1 os.

Črna čigra *Chlidonias niger*

Status: preletni gost spomladi

- 30. apr. 1996: Bl 20 os.
- 12. maj 1996: Bl 3 os.
- 18. maj 1996: Mo 1 os.

Beloperuta čigra *Chlidonias leucopterus*

Status: maloštevilen preletni gost spomladi

- 27. apr. 1996: Bl 3 os.
- 30. apr. 1996: Bl 1 os.

Vodomec *Alcedo atthis*

Zanimivo je, da se je vrsta pojavljala skoraj izključno na Bohinjskem jezeru. Od skupno 13 podatkov jih je 5 z Jezernice (Bo1), sicer pa smo ga opazovali precej enakomerno po vsem jezeru (odseki Bo2, Bo3, Bo5 in Bo8). (slika 11)

Siva pastirica *Motacilla cinerea*

Status: maloštevilen gost spomladi in poleti

- 16. mar. 1996: Bo 1 os.
- 30. avg. 1996: Mo 2 os.
- 14. sep. 1996: Mo 1 os., Bo 4 os.

Povodni kos *Cinclus cinclus*

Povodnega kosa smo zabeležili samo na Bohinjskem jezeru. Skoraj vse opazovanja so z Jezernice (Bo1). Izjema so tri opazovanja po enega osebka na izlivu Savice (Bo8) in eno opazovanje enega osebka na obrežju jezera blizu hotela Pod Voglom (Bo3). (slika 11)

5. Diskusija

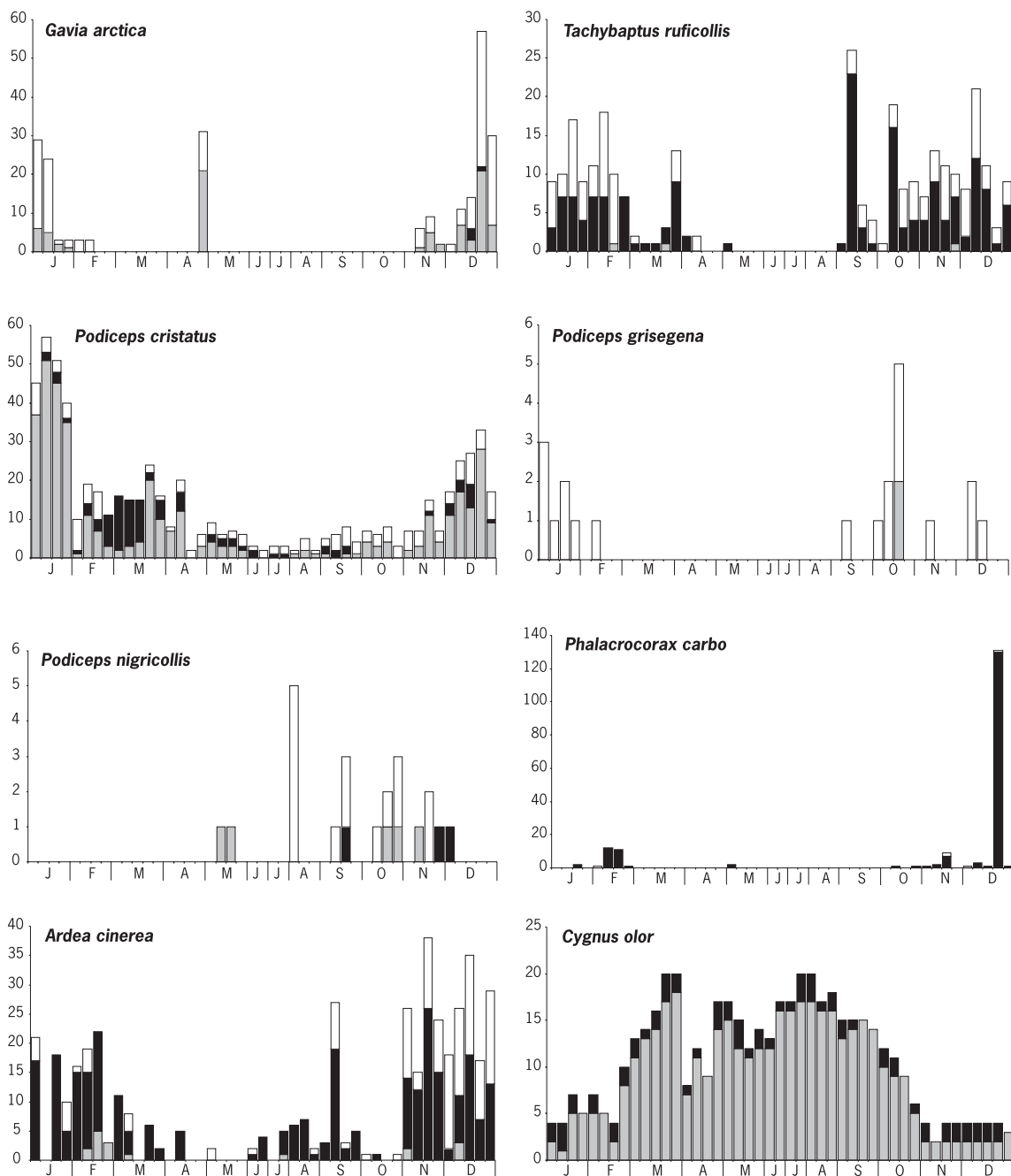
Vsa tri jezera so za gnezditve vodnih ptic nepomembna. Gnezditve smo evidentirali le pri mlakarici in labodu grbcu. Mlakarica gnezdi v zanemarljivem številu na vseh treh jezerih. Omembe vredna je edinole gnezditvena populacija labodov grbcev na Bledu, kjer smo evidentirali tri gnezda. Gnezditveni uspeh je bil zelo skromen, saj so se speljali skupaj le trije mladiči. Labod grbec je bil edina vrsta, ki se je spomladi in poleti pojavljala v večjem številu kot pozimi.

Obravnavana jezera so med najpomembnejšimi prezimovališči vodnih ptic na Gorenjskem. Skupaj tu prezimuje do tisoč osebkov. To število je približno enako kot na Trbojskem in Zbiljskem akumulacijskem jezeru med Kranjem in Ljubljano skupaj. Na treh obravnavanih jezerih skupaj prezimuje od 10% do 20% vodnih ptic, ki zimo preživijo v severozahodni četrtini Slovenije. Za celotno Slovenijo pa to število pomeni okrog 2% od skupnega števila prezimujočih osebkov (tabela 4). V raziskavi smo v zimskem času zabeležili tudi na nivoju Slovenije pomembno število polarnih slapnikov (20–30 os., decembrski maksimum celo 57) in čopastih ponirkov (50–60).

Vendar kasnejša januarska štetja vodnih ptic tega niso potrdila, zato menimo, da je šlo zgolj za izjemne dogodke. (ŠTUMBERGER 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002 & 2005, BOŽIČ 2005 & 2006).

Razlogi za razmeroma majhno število vodnih ptic na vseh treh obravnavanih jezerih so sicer hipotetični, vendar na podlagi izkušenj lahko podamo verodostojno razlago. Najverjetnejši razlog je pomanjkanje primernih prehranjevališč oziroma habitatov, saj so vsa tri jezera revna z obrežnim rastjem in skoraj nimajo zaraščenih plitvin. Antropogene motnje na ptice najverjetneje nimajo večjega vpliva, oziroma je ta vpliv pozitiven zaradi hranjenja. Na jezeru HE Moste je moteče za vodne ptice občasno pojavljanje lovcev. Na Bohinjskem in še posebej Blejskem jezeru je bilo v toplem delu leta vedno opaziti veliko čolnov (pletne in športni čolni), vendar je bilo videti, da ptic praktično niso motili. Ptice so bile na obeh naravnih jezerih povsem neplašne. Na jezeru HE Moste so bile kakršnekoli motnje redke. Občasno, v hladni polovici leta, so lovci ob jezeru lovili mlakarice, kar je razlog, da so bile ptice na jezeru HE Moste zelo plašne.

Pomemben faktor, ki prispeva k razmeroma majhnemu številu ptic na treh jezerih, je geografska zaprtost. Primerjava z zadrževalnikom Rožek (Rosegg) na Dravi, ki je oddaljen manj kot 20 km zračne črte od jezera HE Moste, nam pokaže bistveno višje število vrst in osebkov na tem zadrževalniku tako med preletom kot gnezditvijo (WAGNER 1993). Enako velja denimo za Ptujsko jezero, ki je bistveno bolj odprto, bogatejše s hranili in plitvejše od obravnavanih treh jezer (BOŽIČ 2006).

Slika 11: Pojavljanje nekaterih vrst vodnih ptic na Blejskem in Bohinjskem jezeru ter jezeru HE Moste. Stolpci prikazujejo skupno število opazovanih osebkov po posameznih tednih za vsa tri jezera skupaj; Blejsko jezero – sivi del stolpca; jezero HE Moste – črni del stolpca; Bohinjsko jezero – beli del stolpca.

Figure 11: Occurrence of some species of the aquatic birds on Lake Bled, Lake Bohinj and Moste Reservoir, with columns denoting total number of observed individuals per separate weeks for all three water bodies: Lake Bled – grey part of the column; Moste Reservoir – black part of the column; Lake Bohinj – white part of the column.

Nadaljevanje slike 11 / Continuation of Figure 11

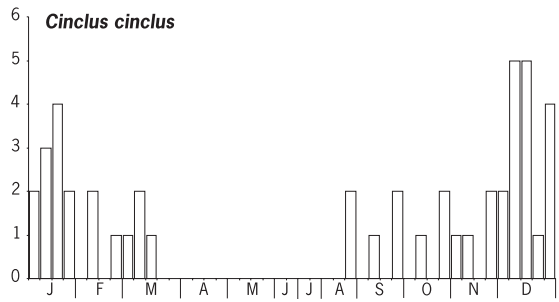
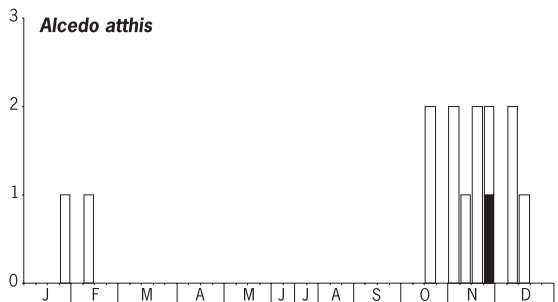
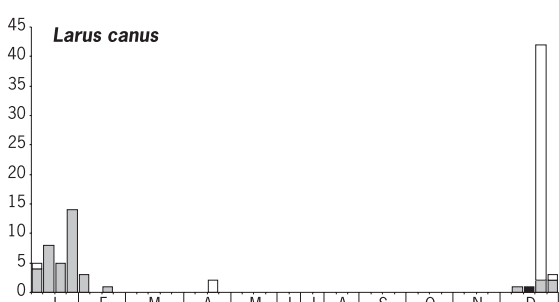
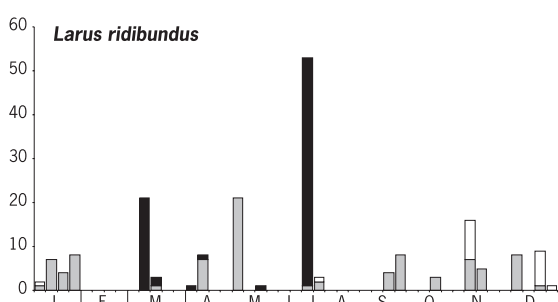
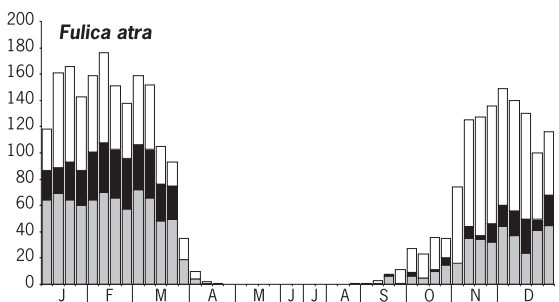
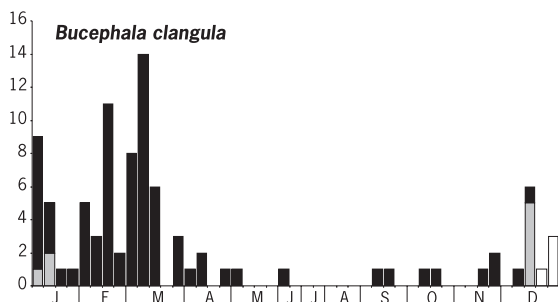
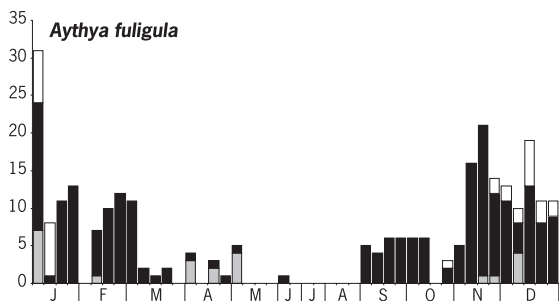
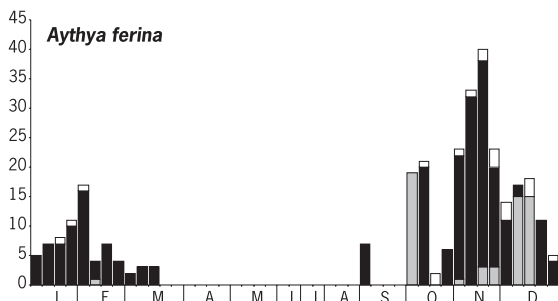
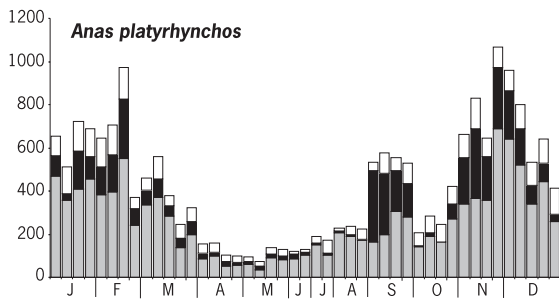
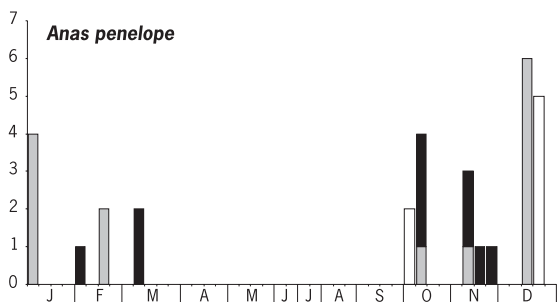

Tabela 4: Primerjava podatkov o številčnosti vodnih ptic v vsakoletnega januarskega štetja. Zgornja Sava – celotna SZ Slovenija, porečje Save do Litije; Delež Zg.S. – delež treh obravnavanih jezer v populaciji, prezimujoči v SZ Sloveniji; Delež Slo – delež treh obravnavanih jezer v celotni slovenski prezimujoči populaciji.

Table 4: A comparison of the data on the abundance of aquatic birds from the annual January Waterfowl Counts. The Upper Sava – entire NW Slovenia, the Sava catchment to Litija; Delež of the Upper Sava – share of the three studied water bodies in the population overwintering in NW Slovenia; Delež Slo – share of the three studied water bodies in the entire Slovenian overwintering population.

leto	Blejsko jezero	Jezero HE Moste	Bohinjsko jezero	Vsa tri jezera skupaj	Trbojsko jezero	Zbiljsko jezero	Zgornja Sava	Delež Zg.S.	Slovenija	Delež Slo.
1996 ⁽¹⁾	533	258	232	1023	/	/	/		/	
1997 ⁽²⁾	282	100	200	582	*129	1451	4613	12.6%	34469	1.7%
1998 ⁽³⁾	522	325	114	961	534	542	4694	20.5%	41401	2.3%
1999 ^(4,5)	432	117	130	679	195	450	4654	14.6%	49800	1.4%
2001 ^(5,6)	445	152	155	752	/	/	4374	17.2%	49894	1.5%
2004 ^(5,7)	442	206	/	/	/	/	4583		45753	
2005 ^(5,7)	499	170	77	746	213	881	5827	12.8%	51279	1.5%
2006 ⁽⁵⁾	454	296	/	/	/	/	/		/	
2007 ⁽⁵⁾	419	188	107	714	/	/	/		/	

Opombe / Remarks:

* vključno s Savo od Kranja do Trbojskega jezera

/ ni podatka / no data

(1) ta raziskava / the present research

(2) ŠTUMBERGER (1997)

(3) ŠTUMBERGER (1998)

(4) ŠTUMBERGER (1999)

(5) lastni podatki / own data

(6) ŠTUMBERGER (2001)

(7) Božič (2005)

6. Summary

The article presents the species structure, abundance and phenology of aquatic birds occurring on three larger water bodies in the Gorenjska region, where surveys were carried out once a week through the entire year during the November 1995 and November 1996 period. Altogether, 25,877 individuals belonging to 34 water bird species were counted. Of the total number, 55% individuals were registered on Lake Bled, 24% on Moste HE Power Plant Reservoir, and 21% on Lake Bohinj. The studied water bodies are insignificant as far as breeding birds are concerned. The Mallard breeds on them in negligible numbers. Worth mentioning are perhaps the three breeding Mute Swan pairs at Bled. The water bodies under consideration are more significant for the overwintering water birds, considering that the winter is spent here by 10% and 20% of the water birds overwintering in the northwestern quarter of Slovenia.

7. Literatura

Božič, L. (2005): Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2004 in 2005 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 26 (123–137).

Božič, L. (2006): Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2006 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 27 (130/131): 160–167.

CIGLIČ, H. & TREBAR, T. (1998): Prispevek k poznavanju ptic Hraških mlak. – *Acrocephalus* 19 (86): 8–13.

ENCIKLOPEDIJA SLOVENIJE (1987). 1. del. – Mladinska knjiga, Ljubljana.

GREGORI, J. (1989). Favna in ekologija ptičev Pesniške doline. – *Scopolia* 19: 1–59.

GREGORI, J. & ŠERE, D. (2005): Ptiči Šaleških jezer in okolice. – Prirodoslovni muzej Slovenije. Ljubljana.

JANČAR, T. (1998A): Mali martinec *Actitis hypoleucos*. – *Acrocephalus* 19 (86): 23.

JANČAR, T. (1998B): Mali ponirek *Tachybaptus ruficollis*. – *Acrocephalus* 19 (87–88): 65–66.

KERČEK, M. (2005): Ptice akumulacije Medvedce. – Diplomsko delo, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Oddelek za biologijo.

KMECL, P. & RIŽNER, K. (1993): Pregled vodnih ptic in ujed Cerkniškega jezera; spremljanje številčnosti s poudarkom na preletu in prezimovanju. – *Acrocephalus* 14 (56/57): 4–31.

PERKO, D. & OROŽEN ADAMIČ, M. (1999): Slovenija. Pokrajine in ljudje. – Mladinska knjiga, Ljubljana.

SOVINC, A. (1994): Zimski ornitološki atlas Slovenije. – Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. 452 p.

ŠTUMBERGER, B. (1997): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1997 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 18 (80/81): 29–39.

- ŠTUMBERGER, B. (1998): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1998 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 19 (87/88): 36–48.
- ŠTUMBERGER, B. (1999): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 1999 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 20 (92): 6–22.
- ŠTUMBERGER, B. (2000): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2000 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 21 (102/103): 271–274.
- ŠTUMBERGER, B. (2001): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2001 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 22 (108): 171–174.
- ŠTUMBERGER, B. (2002): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2002 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 23 (110/111): 43–47.
- ŠTUMBERGER, B. (2005): Rezultati štetja vodnih ptic v januarju 2003 v Sloveniji. – *Acrocephalus* 26 (125): 99–103.
- TRONTELJ, P. (1992): Prispevek k poznavanju avifavne Zbiljskega in Trbojskega akumulacijskega jezera na reki Savi. – *Acrocephalus* 13 (50): 2–16.
- WAGNER, S. (1993): Vogelkundliche Beobachtungen am Draustausee Rosegg (1981–1992). – *Carinthia* II 103 (183): 65–93.

Arrived / Prispelo: 27.3.2007

Accepted / Sprejeto: 29.8.2008

DISTRIBUTION, NUMBERS AND HABITAT OF PIGMY OWL *Glaucidium passerinum* IN RHODOPES MTS (S BULGARIA)

Razširjenost, številčnost in habitat malega skovika *Glaucidium passerinum* v Rodopih (J Bolgarija)

PETER SHURULINKOV¹, ANDREY RALEV², GIRGINA DASKALOVA³ & NAYDEN CHAKAROV⁴

¹ Institute of Zoology, Bulgarian Academy of Science, Tsar Osvoboditel, 1, BG-1000 Sofia, Bulgaria, e-mail: shurulinkov@mail.bg

² Balkani Wildlife Society, Tsanko Tserkovski, 67-A, BG-1000, Sofia, Bulgaria, e-mail: aralev@balkani.org

³ Bulgarian Society for the Protection of Birds, Hadji Dimitur, 9, Sliven, Bulgaria, e-mail: girginand@mail.bg

⁴ University of Jena, Germany, e-mail: nayden.naydenov.chakarov@uni-jena.de

Distribution of Pigmy Owl *Glaucidium passerinum* was studied in Rhodopes Mts, where the largest compact prime habitat of the species on the entire Balkan Peninsula exists. Ten linear transects with a total length of 78 km were conducted. A total of 18 Pigmy Owls were registered in 17 separate territories. The species was registered at least once in 7 of the transects. It inhabits old (unchanged by man) Norway Spruce *Picea abies* and mixed Norway Spruce–European Beech *Fagus sylvatica*, Norway Spruce–Scots Pine *Pinus sylvestris* and European Beech–Silver Fir *Abies alba* (European Beech–Silver Fir–Norway Spruce) forests at altitudes between 1,417 and 1,930 m a.s.l. Pigmy Owl was registered in many different massifs of the Central and Western Rhodopes – Persenk, Batashka Mt, Perelik, Dubrash and Prespa. The Pigmy Owl population density in the studied area of suitable habitat was calculated to be 2.18 occupied territories / 10 km². Total numbers of the Pigmy Owl in the Rhodopes was estimated at 150–170 occupied territories.

Key words: Pigmy Owl, *Glaucidium passerinum*, Rhodopes Mts, population density, numbers, habitat, threats

Ključne besede: mali skovik, *Glaucidium passerinum*, Rodopi, Bolgarija, populacijska gostota, številčnost, habitat, grožnje

1. Introduction

Pigmy Owl *Glaucidium passerinum* is considered a very rare breeding bird in Bulgaria, a glacial relict scarcely distributed in the coniferous and mixed forests of the highest mountains of the country (SHURULINKOV & STOYANOV 2006). Most recent estimates of the national population reached 80–120 pairs (NANKINOV *et al.* 2004), 20–100 pairs (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004), 30–120 pairs (KOSTADINOVA & GRAMATIKOV 2007) and 100–140 pairs (PACENOVSKY & SHURULINKOV 2006), although just 20 years ago the species was considered extinct (SIMEONOV 1985). During the last 20 years, the species was found to live in Mt Rila, Mt Central Stara planina, Mt Pirin (southern part), Mt Slavyanka

and Western Rhodopes (SPIRIDONOV & MILEVA 1988, KOUZMANOV *et al.* 1995, SPIRIDONOV 1999, NIKOLOV *et al.* 2001, NANKINOV 2002, SHURULINKOV & STOYANOV 2005, SHURULINKOV & STOYANOV 2006, PACENOVSKY & SHURULINKOV 2006). The major difficulty regarding the estimation of national numbers of the species is the unclear situation in Rhodopes Mts (SHURULINKOV & STOYANOV 2006), considering that they hold the largest spruce forest massif on the Balkan peninsula, including more than 40,000 ha Spruce forests older than 80 years (data from the “Rhodopi” UNDP project). For the Bulgarian part of Rhodopes Mts, the species was reported for the first time by SHURULINKOV & STOYANOV (2006) – the species was heard in October 2005 at “Gazinchevtsi” site, close to “Beglika” nature

Figure 1: Pigmy Owl *Glaucidium passerinum* at Batashki Snejniki (W Rhodopes, S Bulgaria); photographed on 15 Oct 2006. Photo: Peter Shurulinkov

Slika 1: Mali skovik *Glaucidium passerinum* na gori Batashki Snejniki (Z Rodopi, J Bolgarija); fotografiran dne 15.10.2006. Foto: Peter Shurulinkov

reserve. Subsequently, the presence of the species was published also for Pamporovo Resort (PACENOVSKY & SHURULINKOV 2006, PETROV *et al.* 2006) on the basis of the observation of a single adult and two juvenile Pigmy Owls in August 2005 by T.I. Stopher and G. Gorman. PETROV *et al.* (2006) presumed that 2–3 Pigmy Owl pairs inhabited the Bulgarian part of Rhodopes Mts. KOSTADINOVA & GRAMATIKOV (2007) estimated a total of 3–12 Pigmy Owl pairs breeding at all Rhodope's Natura 2000 sites. In the Greek parts of the same mountains, the species was registered in the 1980s (BAUER & BOHR 1987) (Figure 1).

The present work is aimed at obtaining actual data on the breeding numbers, population density and preferred habitat of the Pigmy Owl in Bulgarian parts of the Rhodopes Mts and thus improving our knowledge concerning the species' distribution and numbers in Bulgaria.

2. Study area, material and methods

The observations were collected during the six field expeditions undertaken in April–May 2006, September–October 2006 and May 2007. During these periods, the vocal activity of the Pigmy Owl is high and it can be detected easily. The presence of a singing male in a territory during the autumn also means a high probability of the male nesting in the ensuing spring (S. PACENOVSKY *pers. comm.*).

The study area included the following parts of the Western Rhodopes: Chernatitsa ridge, Perelik ridge and some parts of State Forest Enterprise Mugla, Mantaritsa Nature Reserve and its surroundings,

Batashki Snejniki ridge, Mt Devinska, the forests around Toshkov chark and Shiroka Polyana reservoirs and central parts of Dubrash ridge.

We conducted 10 transects (between 4.0 km and 13.9 km long) in these regions with a total length of 78 km and total studied area of approximately 7,800 ha, as we accepted that we could detect every call by a Pigmy Owl at a distance of 500 m or less from the observer's point. The transects with their locations, date, time, lengths and weather conditions during their completion are presented in Table 1. At times, Pigmy Owl could be heard from a greater distance, but this depended very much on the current conditions – weather, relief, presence of the rivers, other singing birds, etc. The transects were combined with acoustic provocation of the Pigmy Owl, made by us at every 300–400 m of the route. Until now, this technique was used by us only during the evening and early morning, in a comparatively short period of the day (SHURULINKOV & STOYANOV 2006, PACENOVSKY & SHURULINKOV 2006). In such short time, it is of course impossible to cover great distances. But our experience with Pigmy Owl showed that at least in Bulgaria imitations of the territorial calls of this species are useful for detecting it even through the entire day. This is why we completed the transects also during the day, and in fact the greater part of positive results were obtained during the daytime. If the distance between the two birds heard was less than 1000 m we considered them different only if they could be heard together at the same time from different slopes, or if there was well presented individual difference in their voice.

Each locality was registered by GPS and thus we estimated the distances between the localities, as well as the altitude of each of them.

3. Results and discussion

The results of the transects are summarized in Table 1. A total of 18 Pigmy Owl individuals were registered in 17 separate territories (localities). Of these, 15 were territorial males, performing their mating song. The others were females or first-year birds performing a number of diverse calls. Out of 18 individuals, 9 were observed and photographed. The Pigmy Owls are quite curious and came very close to us after our imitations. In the Mantaritsa Reserve, two birds were observed sitting on a branch of an old Norway Spruce *Picea abies* tree and one of them was a calling male. The minimal distances between two calling males varied between 0.77 km (in the Mantaritsa Reserve) and 2.4 km. Longer distances were also registered in suitable habitat – 3.45

Table 1: Results from ten transects conducted during search for Pigmy Owls *Glaucidium passerinum* in Rhodopes Mts (S Bulgaria).**Tabela 1:** Rezultati desetih transektov v raziskavi pojavljanja malega skovika *Glaucidium passerinum* v Rodopih (J Bolgarija).

Transect / Transekt	Date and time/ Datum in čas	Length/ Dolžina (km)	Habitat	Number / Število	Weather condition/ Vremenske razmere
Shiroka Polyana reservoir–State Game Station Djenevra–Pchelaritsa peak	29 Apr 2006 12.00–21.30 h	9.3	Spruce and Scots Pine forest, 60–110 years old, few cuttings, 1520–1630 m a.s.l.	0	good
Rancha–Sveti Petar peak–Chukurska river (Dubrash)	1 May 2006 13.00–21.30 h	5.4	Spruce forests, 80–150 years old, without cuttings, 1620–1710 m a.s.l.	1 male (territorial call)	good
Upper stream of the Cherna river–Musayata peak–Golyama reka upper stream (Perelik)	22 Sep 2006 11.00–16.00 h	4.0	Spruce forest, 80–120 years old, old cuttings locally, 1820–2020 m a.s.l.	1 male (territorial call)	partly cloudy, light rain in the afternoon
Kosharite–Srednya peak–Muglenska river upper stream	23 Sep 2006 9.30–17.30 h	6.9	Spruce forest, 80–120 years old, many cuttings, locally not used, 1720–1900 m a.s.l.	0	good
Pashino burdo–“Mantaritsa” reserve–Batak reservoir	25–26 Sep 2006 during all the day and dusk (evening and morning)	7.8	Spruce, Spruce–Scots Pine, Spruce–Beech and Beech–Fir forests, 100–150 years old (3 territorial males and 2 females or juveniles – a total of 4 territories)	5 birds	good
Hut Teheran–Batashki Snejniki peak–eastern border of Batashki Snejniki protected area	14–16 Oct 2006 during the entire day and dusk (evening and morning)	8.6	Spruce, Spruce–Beech and Beech–Fir forests, no cuttings, 1380–1840 m a.s.l.	3 (3 territories: 2 territorial males + 1 female or juvenile bird)	good
Sveti Spas–Izgrev hut–Chernogor peak–Sveti Ilya	20 Oct 2006 8.00–21.00 h	6.3	Spruce and Spruce–Scots Pine forest, 50–80 years old, many cuttings, 1690–1890 m a.s.l.	0	good
Izgrev hut–Persenk hut	21 Oct 2006 8.00–22.30 h	13.9	Spruce forest, 80–130 years old, few cutting activities, 1660–2100 m a.s.l.	5 males (territorial calls)	partly cloudy, but rain in the afternoon
Persenk hut–Modur peak–Hadjiitsa	22 Oct 2006 8.00–14.00 h	7.4	Spruce and Scots Pine forests, 60–130 years old, few cuttings, 1525–1740 m a.s.l.	2 males (territorial calls)	good
Toshkov chark reservoir–“Dupkata” reserve	9–10 May 2007 19.00–22.00 h 7.00–13.30 h	8.4	Spruce and locally Scots Pine forests, 80–140 years old, no cuttings, 1190–1430 m a.s.l.	1 male (territorial call)	good
Total / Skupaj		78.0		17 occupied territories (18 ind. registered)	

km and 6.62 km, but in the last case some pairs were probably overlooked owing to the rainy weather. In some cases, the singing male followed us for 500–800 m. Vocalization was detected during the entire day from 30 minutes before sunrise until 22.00 hrs.

In the Rhodopes Mts, Pigmy Owl prefers old (unchanged by man) Norway Spruce and mixed Norway Spruce–European Beech *Fagus sylvatica*, Norway Spruce–Scots Pine *Pinus sylvestris* and European Beech–Silver Fir *Abies alba* (European Beech–Silver Fir–Norway Spruce) forests at altitudes between 1,417 and 1,930 m a.s.l., most typically between 1,700 and 1,870 m a.s.l. Many of the localities are situated in the uppermost stream of the river, in the water catchments where old spruce forests prevail. Often in the same areas, there are marshy meadows amidst the forests. The age of the stands was most often between 80 and 160 years, in some cases even less (60–70 years).

In suitable habitats, the Pigmy Owl population density in the studied area was 2.18 occupied territories / 10 km² (17 occupied territories in an area of 78 km²). In the Bulgarian part of the Rhodopes, the total area of most suitable habitats (stands >80 years old of the above stated forest types) covers approximately 51,000 ha (Data of the “Rhodopi” UNDP project). On the basis of the Pigmy Owl population density obtained by the present study in sample areas for these forests, we can calculate an expected total population number of about 111 pairs. Undoubtedly, some Pigmy Owl pairs inhabit also spruce forests younger than 80 years with a total area of about 90,000 ha and natural Scots Pine forests (>120,000 ha) that are often mixed with some Spruce. Our estimation is that in these two forest classes we could expect population density of about 10 times lower than in optimal habitat, or within the framework of 0.24–0.28 territories / 10 km² and thus the presence of additional 50–60 Pigmy Owl pairs. In general, the Pigmy Owl’s population in the Bulgarian part of Rhodopes Mts could be estimated at 150–170 pairs (occupied territories). This number could be smaller if there are some big parts of the Rhodopes covered with Norway Spruce but unpopulated by Pigmy Owl. Our opinion is that this is not true. This is supported by a number of recent observations by our colleagues in the massifs not covered by the present study:

- above Medeni Polyani village, Northern Dubrash
- one male performing mating song was heard in March–April 2006 (K. VALCHEV *pers. comm.*);
- in Mt Prespa – a Pigmy Owl was heard around Prespa hut in the autumn of 2005 and spring of 2006 (E. KOMITOV *pers. comm.*);

- at Pamporovo (Mt Bukova) (T.I. STOPHER & G. GORMAN *pers. comm.*, cited also in PACENOVSKY & SHURULINKOV 2006).

The total estimated number of Pigmy Owls in Bulgarian part of the Rhodopes – 150–170 breeding pairs – is in sharp contrast with the data published by PETROV *et al.* (2006) and KOSTADINOVA & GRAMATIKOV (2007) for the breeding population of just 2–3 pairs or 3–12 pairs, and it is even much higher than the national estimations of the species’ population. Despite this, the results were not unexpected, as the largest compact area of suitable habitat for the Pigmy Owl is situated in Rhodopes Mts, not only in Bulgaria but on the entire Balkan peninsula, and it has been totally unexplored for the presence of the species until now.

On the basis of all published data on the numbers of the species (NANKINOV *et al.* 2004, BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004, SHURULINKOV & STOYANOV 2006, PACENOVSKY & SHURULINKOV 2006, KOSTADINOVA & GRAMATIKOV 2007) and the present study results, the national population estimation of the Pigmy Owl in Bulgaria should be put at 240–290 breeding pairs. We can conclude that although very rare, the Pigmy Owl is not facing extinction in Bulgaria as believed till now.

The major threat to the Pigmy Owl in Rhodopes Mts is the habitat loss and fragmentation. Large scale logging (legal and illegal) during the last years has destroyed some very good habitats of the species. Although the species could be found in areas where sustainable forestry is practiced, it is crucial to protect the so-called “closed” forest massifs where no logging is practiced and where the highest densities of the species were registered. Many of these massifs have no legal protection, which is certainly a threat to the species. It is also crucial to stop the so-called “clearing of the river streams against flooding” in Rhodopes Mts, when forestry firms destroy all the trees in the uppermost river catchments and thus destroy the best habitat for the Pigmy Owl as well as cause erosion and higher risk of flooding in the downstream of the rivers. Construction of new ski-runs and newly planned ski-complexes, such as the “Perelik”, is also a major danger for the Pigmy Owl’s future in Bulgaria.

Acknowledgements: This study was partially financed by the UNDP “Rhodopi” project. We are grateful to our colleagues and friends Kostadin Valchev and Emil Komitov who helped us in the field and gave us valuable information on the topic. We want to thank also to our colleagues and friends Georgi Stoyanov and Breht Verhelst who participated in some of the field expeditions.

4. Povzetek

Avtorji so preučevali razširjenost malega skovika *Glaucidium passerinum* v Rodopih (J Bolgarija), kjer se je do danes ohranil največji zgoščeni primarni habitat za to vrsto na celotnem Balkanskem polotoku. Pregledali so deset linearnih transektov v celotni dolžini 78 km. V 17 ločenih območjih so zabeležili skupaj 18 malih skovikov. Vrsta je bila ugotovljena vsaj enkrat v 7 od 10 transektov. Mali skoviki naseljujejo stare gozdove (v katere človek ni posegel) smreke *Picea abies* ter mešane gozdove smreke in bukve *Fagus sylvatica*, smreke in rdečega bora *Pinus sylvestris* in jelke *Abies alba* (jelke–smreke) na nadmorskih višinah med 1417 in 1930 m. Zabeleženi so bili v različnih masivih Osrednjih in Zahodnih Rodopov (Persenk, Batashka, Perelik, Dubrash in Prespa). Populacijska gostota malega skovika v preučevanih območjih s primernim habitatom je bila ocenjena na 2.18 zasedenih teritorijev / 10 km², celotno število v Rodopih pa na 150–170 zasedenih teritorijev.

5. References

- BAUER, W. & BOHR, H. (1987): Zur Kenntnis der südlichen Arealgrenzen einiger Vogelarten in den griechischen Rhodopen. – Vogelwelt 108: 1–13.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL (2004): Birds in Europe. Population Estimates, Trends and Conservation Status. – BirdLife International, Cambridge, UK.
- KOUZMANOV, G., TODOROV, R. & STOYANOV, G. (1995): Information sur la repartition des rapaces nocturnes en Bulgarie. – Newsletter of the WWGBP 21/22: 14–17.
- KOSTADINOVA, I. & GRAMATIKOV, M. (eds.) (2007): Important Bird Areas in Bulgaria and Natura-2000. Bulgarian Society for the Protection of Birds, Conservation series, Book 11. – BSPB, Sofia.
- NANKINOV, D. (2002): Recent state of owls populations in Bulgaria. – Berkut 11(1): 48–60. (in Russian)
- NANKINOV, D., DUTSOV, A., NIKOLOV, B., BORISSOV, B., STOYANOV, G., GRADEV, G., GEORGIEV, D., POPOV, D., DOMUSCHIEV, D., KIROV, D., TILOVA, E., NIKOLOV, I., IVANOV, I., DICHEV, K., POPOV, K., KARAIVANOV, N., TODOROV, N., SHURULINKOV, P., STANCHEV, R., ALEKSOV, R., TSONEV, R., DALAKTCHIEVA, S., IVANOV, S., MARIN, S., STAJKOV, S., NIKOLOV, S. & NIKOLOV, H. (2004): Breeding totals of the ornithofauna of Bulgaria, 2004. – Green Balkans, Plovdiv.
- NIKOLOV, B., HRISTOV, I., SHURULINKOV, P., NIKOLOV, I., ROGEV, A., DUTSOV, A. & STANCHEV, R. (2001): New data on some poorly-studied forest species of owls (*Strix uralensis*, *Glaucidium passerinum*, *Aegolius funereus*) in Bulgaria. – Nauka za gorata, 1/2: 75–86. (in Bulgarian)
- PACENOVSKY, S. & SHURULINKOV, P. (2006): Aktuálne poznatky o rozšírení kvičička vrabčieho (*Glaucidium passerinum*) v Bulharsku, porovnanie denzít zistených v pohorí Rila a v pohoriach Slovenska na hornej hranici lesného pásma. In: Materials of the ornithological conference “Applied Ornithology 2006”, Zvolen, Slovakia, 8–9.09.2006.
- PETROV, T., DEMERDZHIEV, D., POPGEORGIEV, G., PROFIROV, L., VELEV, K., DIMITROVA, K. & PLACHYISKI, D. (2006): Birds of the Western Rhodopes. In: BERON, P. (ed.) Biodiversity of Bulgaria. 3. Biodiversity of Western Rhodopes (Bulgaria and Greece). – Pensoft & Nat. Mus. Natur. Hist., Sofia.
- SHURULINKOV, P. & STOYANOV, G. (2005): Über die südlichste Grenze des Sperlingskauz *Glaucidium passerinum* Vorkommens. – Orn. Mitteilungen 57 (6): 198–200. (in German)
- SHURULINKOV, P. & STOYANOV, G. (2006): Some new findings of Pigmy Owl *Glaucidium passerinum* and Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* in Western and Southern Bulgaria. – Acrocephalus 27 (128/129): 277–280.
- SIMEONOV, S. (1985): Pigmy Owl (*Glaucidium passerinum*). In: Red Data Book of PR Bulgaria. – BAS, Sofia.
- SPIRIDONOV, J. & MILEVA, L. (1988): Endangered and rare bird species in “Steneto” biosphere reserve. – Ornith. inf. bull. 23/24: 99–105.
- SPIRIDONOV, J. (1999): Breeding ornithofauna of NP “Rila” and its conservation importance. In: Biodiversity of NP “Rila”. – USAID.

Arrived / Prispelo: 7.8.2007

Accepted / Sprejeto: 29.8.2008

POJAVLJANJE SOKOLA SELCA *Falco peregrinus* IN KRAGULJA *Accipiter gentilis* V LJUBLJANI

The occurrence of Peregrine Falcon *Falco peregrinus* and Goshawk *Accipiter gentilis* in Ljubljana (C Slovenia)

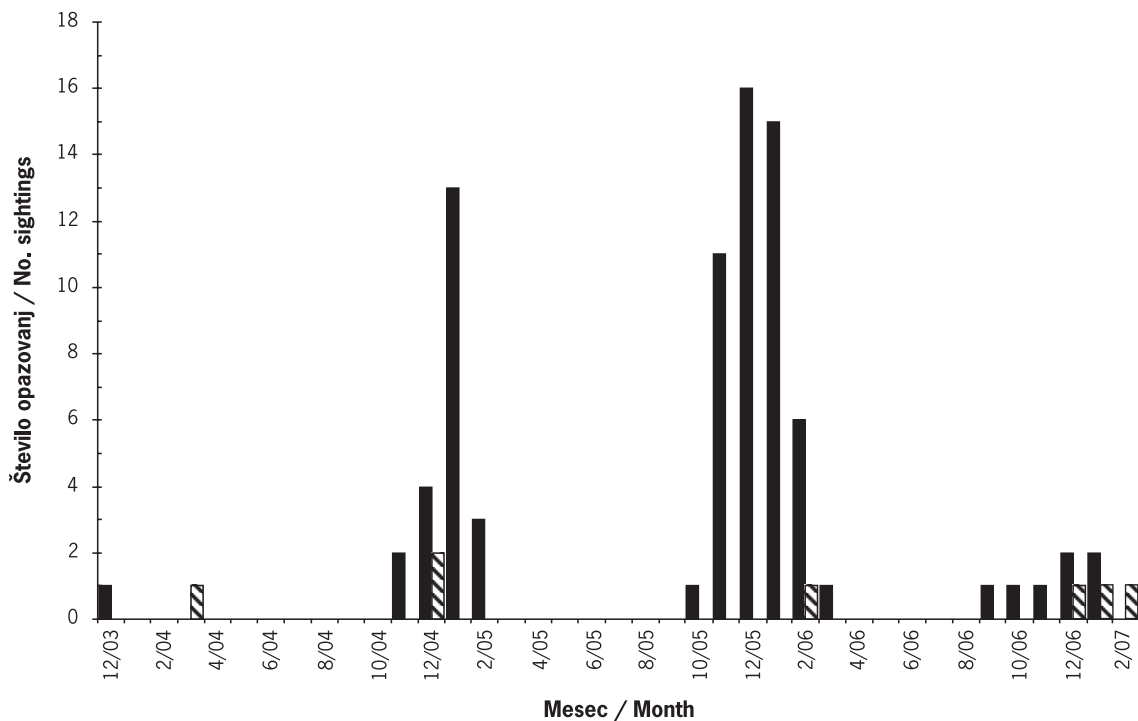
JERNEJ FIGELJ

DOPPS–BirdLife Slovenia, Tržaška 2, SI–1000
Ljubljana, Slovenija, e–mail: jernej.figelj@dopps.si

V Sloveniji gnezdi 60 do 80 parov sokolov selcev *Falco peregrinus* (BIRDLIFE INTERNATIONAL 2004). Najbliže Ljubljani gnezdiijo na severnih obronkih Krimskega hribovja, v Polhograjskih Dolomitih in, proti vzhodu, pri Litiji (T. MIHELČ *osebno*). Na Ljubljanskem barju, kamor se prihaja prehranjevat, je sokol selec celoletni gost (TOME *et al.* 2005).

Vse osebkke sem opazil iz domačega stanovanja na Tržaški c. 49 in v neposredni okolici (npr. na poti v bližnjo trgovino). Opazoval sem z daljnogledom Pentax 8x42, teleskopom Svarowski 30x80 in tudi brez optičnih pripomočkov. Beležil sem datum, vrsto in, če je bilo le mogoče, starost in spol. Upošteval sem le osebkke, ki sem jih določil vsaj do vrste natančno. Če sem opazil en osebk večkrat v enem dnevu, sem to štel kot eno opazovanje.

Prvič sem opazil sokola selca na Tržaški cesti dne 15.12.2003. Do danes sem zbral 79 opazovanj, vsa so s Tržaške ceste. Sokol selec se je zadrževal na antenah stolpnih pri viški gimnaziji in knjižnici Prežihov Voranc, s katerih je prežal na tristoglavo jato mestnih golobov *Columba livia domestica*. Razen ene izjeme so bili vsi opazovani sokoli selci odrasli. Spola nisem mogel ugotoviti. 13.12.2004 in 24.1.2007 sem opazoval dva osebkke. V obeh primerih sta se sokola tudi oglašala in verjetno preganjala. Večina opazovanj sokola selca je bila v decembru in januarju. Večkrat je bil opazovan novembra in februarja, dvakrat oktobra in enkrat septembra (slika 1, slika 2).

Slika 1: Število opazovanj sokola selca *Falco peregrinus* (črni stolpci) in kragulja *Accipiter gentilis* (progasti stolpci) na mesec na Tržaški cesti v Ljubljani med decembrom 2003 in februarjem 2007

Figure 1: Number of sightings of Peregrine Falcon *Falco peregrinus* (black columns) and Goshawk *Accipiter gentilis* (striped columns) per month along Tržaška Street in Ljubljana between December 2003 and February 2007

Poleg sokola selca sem v Ljubljani zbral še 7 opazovanj kragulja. Ljubljani najbližje kraguljevo gnezdišče leži na severnem delu Ljubljanskega barja (TOME *et al.* 2005). Večinoma sem kragulja opazil med letom, dvakrat sem videl, kako je med sedenjem prežal na morebitni plen. V nasprotju s sokolom selcem, ki je čepel skoraj izključno na antenah, je kragulj čepel na robu strehe stolpnice ter na reklamnem panoju Ilirije.

Slika 2: Sokol selec *Falco peregrinus* in siva vrana *Corvus corone cornix*, opažena v južnem delu Ljubljane (foto: J. Figelj)

Figure 2: Peregrine Falcon *Falco peregrinus* and Hooded Crow *Corvus corone cornix* observed in the southern part of Ljubljana (photo: J. Figelj)

Štirikrat sem zanesljivo določil odraslega kragulja, dvakrat mladostnega, dvakrat pa nisem mogel zanesljivo ugotoviti kraguljeve starosti. Vsi opazovani osebki kragulja so bili samice.

Očitno je bilo, da so tako kragulja kot sokola selca v mesto privabili mestni golobi, ki pri obeh zasedajo velik delež v njihovi prehrani (RUTZ 2003A, REJT 2001). V raziskavi v Varšavi so ugotovili, da zasedajo v prehrani sokola selca mestni golobi največji delež pozimi in poleti, najmanjši delež pa jeseni in spomladi (REJT 2001). Poleg obilice plena, ki ga zagotavlja mesto (mestni golobi, drozgi), je mesto zanimivo tudi zaradi kritja, ki ga kragulj s pridom izrablja pri lovu (RUTZ

2003B) To se je potrdilo pri opazovanju kragulja, ki se je spravljal na goloba, čepečega na strehi, pri tem pa izkoriščal kritje sosednjih stavb. Nato ga je neuspešno preganjal 200 m po Tržaški cesti na 5 m višine. Rutz ugotavlja, da so kragulji v Hamburgu manj plašni v središču mesta kot pa na periferiji (RUTZ 2003B). To bi lahko veljalo tudi za sokola selca. Enkrat je neuspešno lovil mestnega goloba in pri tem pristal na pločniku le 3 m stran od prvega mimoidočega človeka. Človek sokola niti opazil ni, sokol pa se tudi ni zmenil zanj in čez nekaj trenutkov spet odletel na prežo.

Iz rezultatov je razvidno, da sokol selec in kragulj najverjetneje ne gnezdit v Ljubljani, zagotovo pa ne v okolici Tržaške ceste, saj so bila vsa opazovanja zabeležena zunaj gnezditvenega obdobja (slika 1). Kljub temu lahko rečemo, da je Ljubljana s svojimi mestnimi golobi in drozgi pomembno prehranjevališče za ti dve vrsti zunaj gnezditvenega obdobja, kar je treba upoštevati pri uravnavanju populacije mestnih golobov, še posebej, če njihovo število reguliramo s kontracepcijo.

Summary

79 sightings of Peregrine Falcon *Falco peregrinus* and 8 sightings of Goshawk *Accipiter gentilis* were recorded in the city of Ljubljana between December 2003 and February 2007. All sightings were recorded outside the breeding season between September and March, most of them in December and January. The main attraction for Peregrine Falcon and Goshawk was the local flock of 300 feral pigeons *Columba livia domestica*. Although the Peregrine Falcon and Goshawk probably do not nest in Ljubljana, the city it is an important feeding site outside the breeding season.

Zahvala

Rad bi se zahvalil Polonci Voglar in Andreju Figlju za posredovane podatke.

Literatura

- REJT, L. (2001): Feeding activity and seasonal changes in prey composition of urban Peregrine Falcons *Falco peregrinus*. – Acta Ornithol. 36: 165–169.
- RUTZ, C. (2003A): Assessing the breeding season diet of Goshawk *Accipiter gentilis*: biases of plucking analysis quantified by means of continuous radio-monitoring. – Journal of Zoology 259: 209–217.
- RUTZ, C. (2003B): Post-fledging dispersal of Northern Goshawks *Accipiter gentilis* in an urban environment. – Vogelwelt 124: 93–101.
- TOME, D., SOVINČ, A., TRONTELJ, P. (2005): Ptice Ljubljanskega barja. Monografija DOPPS Št. 3. – DOPPS, Ljubljana.
- BIRDLIFE INTERNATIONAL (2004): Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status (BirdLife Conservation Series No. 12). – BirdLife International, Cambridge.

Arrived / Prispelo: 8.5.2008

Accepted / Sprejeto: 29.8.2008

NEW DATA ON ROOSTING SITES OF THE RAVEN *Corvus corax* IN BULGARIA

Novi podatki o prenočiščih krokarjev *Corvus corax* v Bolgariji

STOYAN CH. NIKOLOV¹, IVELIN IVANOV² & IVAILO ANGELOV³

¹ Central Laboratory of General Ecology / Bulgarian Academy of Sciences, 2 Gagarin Str., BG–1113 Sofia, Bulgaria, e-mail: nikolov100yan@abv.bg

² Green Balkans, 160 Shesti Septemvri Blvd., BG–4000 Plovdiv, Bulgaria, e-mail: iivanov@greenbalkans.org

³ Bulgarian Society for the Protection of Birds, Bulgarka district, No 29, entr. A, ap. 18, BG–8800 Sliven, Bulgaria, e-mail: ivailoangelov@abv.bg

Normally, the Raven *Corvus corax* occurs solitary or in pairs and rarely in flocks (SNOW & PERRINS 1998). These flocks consist of non-breeding immature and juvenile birds that forage socially and aggregate in communal winter roosts, which may function as 'information centres' regarding food locations (MARZLUFF *et al.* 1996, WRIGHT *et al.* 2003). The number of Ravens within a flock reached up to 574 individuals (JANICKE & CHAKAROV 2007). In Europe as well as in North America, the preferred Raven's roosts were located near or in the proximity of settlements and birds fed mainly at rubbish dumps (WATTS *et al.* 1991, SARÀ & BUSALACCHI 2003, PRESTON 2005, JANICKE & CHAKAROV 2007). So far in Bulgaria, there are some fragmentary data on concentrations of Ravens (about 20 ind.) in the region of Sofia City (NANKINOV *et al.* 2005), but data on roosting sites of the species are still lacking.

In November 2006, about 80 Ravens were found to roost in a Beech *Fagus sylvatica* forest at 875 m a.s.l. (42°46'52.6"N, 26°19'44.6"E) near the village of Rakovo (UTM MH43). On 15 Jan 2007, a roosting site with 90 Ravens was found in several isolated old trees of the genus *Quercus* at 325 m a.s.l. (42°07'17.2"N, 26°54'18.5"E) near Malko Sharkovo reservoir (UTM MG96). In the area of vulture feeding site near the village of Pelevun (UTM MF18), roosting site of a flock of Ravens consisting of maximum 70 individuals is situated at 325 m a.s.l. (41°24'23.8"N, 26°02'00.6"E). Annually, the flock gathers in August, as till the beginning of the breeding period the birds stay mainly near the artificial feeding site. The birds roost in trees (of the genus *Quercus*) that have dried up as a result of forest fires. On 24 Oct 2007, about

40 Ravens were found to roost in a Beech forest at 916 m a.s.l. (42°46'31.1"N, 26°18'28.5"E) in the upper parts of Slivenska Mts (UTM MH43). The roosting site was located in the proximity of a large dairy farm. The roost trees were 3–4, situated on a hilltop at the very edge of the forest, bordering with mountain meadows. Most of the Ravens were roosting in a single big tree. During the day, the Ravens searched for food in a large perimeter in the plain around the town of Sliven, while in the evening they fed in the meadows near the dairy farm. Three livestock watchdogs from the dairy farm were feeding on scattered cattle bones, so previous abundance of a big carcass from the farm could have influenced the appearance of the roost. On 24 Nov and 14 Dec 2007, about 58 Ravens were found roosting in a small plantation of Austrian Pine *Pinus nigra* at 755 m a.s.l. (42°53'27.9"N, 23°09'48.4"E) in the proximity of Belidie Han village (UTM FN74). The majority of birds fed at a rubbish dump some 3 km away from their roosting site, and in certain years the number of feeding Ravens at this site reached 80 individuals (J. HRISTOV, *pers. comm.*). It is possible that some of the birds from this flock feed also on the garbage-heap at Suhodol (NANKINOV *et al.* 2005), located some 20 km from the roosting site.

Although there has been a positive trend in the number and distribution of Ravens in Bulgaria in the last 20 years and the national breeding population consists of about 1,000 breeding pairs (DASKALOVA *et al.* 2007), the species is still very vulnerable to poisons set in the wild (MICHEV *et al.* 1986). As the roosting sites reported above hold a significant part of the Raven's national population, a special protection status and management plans prohibiting poisoning and shooting of corvids are needed for these areas.

Povzetek

Avtorji navajajo nekatere nove lokacije prenočišč krokarjev *Corvus corax* v Bolgariji: vas Rakovo (UTM MH43) s približno 80 osebkami; akumulacijsko jezero Malko Sharkovo (UTM MG96), 90 os.; vas Pelevun (UTM MF18), maks. 90 os.; pogorje Slivenska (UTM MH43), pribl. 40 os.; vas Belidie (UTM FN74), pribl. 58 os.

References

- DASKALOVA, G., PETROV, C., STOINOV, E., VASILEV, V. & PROFIROV, L. (2007): Raven *Corvus corax*. pp. 588–589. In: IANKOV, P. (ed.) Atlas of breeding birds in Bulgaria. – Bulgarian Society for the Protection of Birds, Sofia.
- JANICKE, T. & CHAKAROV, N. (2007): Effect of weather conditions on the communal roosting behaviour of common ravens *Corvus corax* with unlimited food resources. – Journal of ethology 25(1): 71–78.
- MARZLUFF, J., HEINRICH, B. & MARZLUFF, C. (1996): Raven roosts are mobile information centres. – Anim. Behav. 51: 89–103.
- MICHEV, T., PETROV, C., PROFIROV, L. & SPIRIDONOV, J. (1986): Contribution to the distribution and number of Raven (*Corvus corax* L.) in Bulgaria during the period 1950–1984. – Ecologia 19: 27–35. (in Bulgarian)
- NANKINOV, D., NIKOLOV, B., DALAKCHIEVA, S. & DINKOV, H. (2005): Concentrations of corvids Corvidae in Sofia city (Bulgaria) during the winter 2004 / 2005. – Ciconia 14: 48–56.
- PRESTON, M. (2005): Factors affecting winter roost dispersal and daily behaviour of Common Ravens (*Corvus corax*) in Southwestern Alberta. – Northwestern Naturalist 86 (3): 123–130.
- SARÀ, M. & BUSALACCHI, B. (2003): Diet and feeding habits of nesting and non-nesting ravens (*Corvus corax*) on a Mediterranean island (Vulcano, Eolian archipelago). – Ethology, Ecology & Evolution 15: 119–131.
- SNOW, D. & PERRINS, C. (1998): The Birds of the Western Palearctic. Vol. 2. Passerines. Oxford, Oxford Univ. Press.
- WATTS P., DRAPER B. & IDLE, P. (1991): Environmental Influences on Roost Selection in Wintering Ravens at Churchill, Manitoba, Canada. – Arctic and Alpine Research 23 (1): 66–70.
- WRIGHT, J., STONE, R. & BROWN, N. (2003): Communal roosts as structures information centres in the Raven, *Corvus corax*. – Animal Ecology 72: 1003–1014.

Arrived / Prispelo: 10.1.2008

Accepted / Sprejeto: 29.8.2008

NEW DATA ON THE AVIFAUNA OF ČULIŠIČKE BARE WETLAND AREA IN KRKA NATIONAL PARK (CROATIA)

Novi podatki o avifavni močvirja Čulišičke bare v Nacionalnem parku Krka (Hrvaška)

JENŐ J. PURGER¹ & JASMINA MUŽINIĆ²

¹ Department of Animal Ecology, Institute of Biology,
University of Pécs, Ifjúság útja 6, H-7624 Pécs,
Hungary, e-mail: purger@ttk.pte.hu

² Institute for Ornithology CASA, Gundulićeva 24,
HR-10000 Zagreb, Croatia, e-mail: jasmina@hazu.hr

Based on surveys carried out between 1987–1989 and literature data, a total of 221 bird species were registered in Krka National Park (STIPČEVIĆ *et al.* 1990). During the investigations performed between 2002–2004, 211 bird species were found to occur within the current boundaries of the national park (KRALJ 2007). In the publication reporting on the results of the former survey, the seasonal dynamics of birds was given emphasis (STIPČEVIĆ *et al.* 1990), whereas the latter paper focused on changes having occurred during the period between the two surveys (KRALJ 2007). However, there is no indication of the spatial patterns of bird species in the area, as no such faunistic data have been published.

One of the most interesting wetland habitats found in the national park is the Čulišičke bare (WJ75, 10×10 km UTM), suggested as a site to be drawn under strict protection due to its natural values (Sušić *et al.* 1990). A total of 68 bird species were reported to occur within this area (STIPČEVIĆ *et al.* 1990), and during the field surveys in 2004 and 2005 a total of 80 bird species were observed (MUŽINIĆ & PURGER 2007). A further 11 species (printed with bold letters in the list) were shown to exist in the area during two additional field visits. On 12 Apr 2006, a total of 39 species were recorded within Čulišičke bare swamp area, while on 22 Oct 2007, 24 species were observed despite the strong wind (Table 1).

Thus, the number of species occurring within the Čulišičke bare wetland area has increased to 91. Thorough faunistic studies were not performed in the summer and winter months, this fact suggesting that further species are expected to occur.

Povzetek

Med dvema popisoma Čulišičkih bar v Nacionalnem parku Krka dne 12.4.2006 in 22.10.2007 je bilo zabeleženih 39 oziroma 24 vrst ptic, od tega je bilo 11 vrst novih za to območje.

References

- KRALJ, J. (2007): Ornithofauna of the National Park Krka – changes and trends in 20-years period. – In: MARGUŠ, D. (ed.), Zbornik radova sa Simpozija Rijeka Krka i Nacionalni Park Krka: prirodna i kulturna baština, zaštita i održivi razvitak. Javna ustanova “Nacionalni park Krka”, Šibenik, p. 371–378.
- MUŽINIĆ, J. & PURGER, J. J. (2007): Problems of the preservation of bird diversity in locality Čulišičke bare (Krka National Park, Croatia). – In: MARGUŠ, D. (ed.), Zbornik radova sa Simpozija Rijeka Krka i Nacionalni Park Krka: prirodna i kulturna baština, zaštita i održivi razvitak. Javna ustanova “Nacionalni park Krka”, Šibenik, p. 379–386.
- STIPČEVIĆ, M., SUŠIĆ, G., RADOVIĆ, D. & BARTOVSKY, V. (1990): Ornithofauna of the National Park Krka. – In: KEROVEC, M. (ed.): Zbornik radova sa Simpozija: NP Krka – stanje istraženosti i problemi zaštite ekosistema. Hrvatsko Ekološko Društvo. – Ekološke Monografije 2: 505–522.
- SUŠIĆ, G., STIPČEVIĆ, M., RADOVIĆ, D. & BARTOVSKY, V. (1990): Ornithological assessment of the National Park Krka and proposals for measures of protection and management. – In: KEROVEC, M. (ed.): Zbornik radova sa Simpozija: NP Krka – stanje istraženosti i problemi zaštite ekosistema. Hrvatsko Ekološko Društvo. – Ekološke Monografije 2: 587–599.

Arrived / Prispelo: 21.1.2008

Accepted / Sprejeto: 29.8.2008

Table 1: Birds (species and number of individuals) recorded during field visits on 12 Apr 2006 and 22 Oct 2007 in the Čulišičke bare wetland area in Krka National Park (Croatia); new species for the area are denoted with bold letters

Tabela 1: Ptice (vrste in število osebkov), zabeležene med terenskimi obiski dne 12.4.2006 in 22.10.2007 na Čulišičkih barah v Nacionalnem parku Krka (Hrvaška); nove vrste za območje so označene s krepkim tiskom

Species / Vrsta	12 Apr 2006	22 Oct 2007
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	1	2
<i>Podiceps cristatus</i>	7	10
<i>Phalacrocorax pygmaeus</i>	2	1
<i>Nycticorax nycticorax</i>	1	
<i>Anas platyrhynchos</i>		6
<i>Aythya fuligula</i>	4	
<i>Circaetus gallicus</i>	3	
<i>Buteo buteo</i>	1	2
<i>Falco tinnunculus</i>		1
<i>Gallinula chloropus</i>	1	
<i>Fulica atra</i>	2	150
<i>Larus ridibundus</i>		2
<i>Larus cachinnans</i>	2	
<i>Apus apus</i>	20	
<i>Alcedo atthis</i>		1
<i>Jynx torquilla</i>	1	
<i>Dendrocopos major</i>	2	
<i>Riparia riparia</i>	8	
<i>Hirundo rustica</i>	200	
<i>Delichon urbica</i>	10	
<i>Motacilla flava flava</i>	20	
<i>Motacilla flava feldegg</i>	5	
<i>Motacilla alba</i>		10
<i>Troglodytes troglodytes</i>	1	1
<i>Erithacus rubecula</i>	1	8
<i>Luscinia megarhynchos</i>	3	
<i>Phoenicurus ochruros</i>		10
<i>Saxicola rubetra</i>		2
<i>Turdus merula</i>	6	3
<i>Turdus philomelos</i>		2
<i>Cettia cetti</i>	10	
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	2	
<i>Sylvia cantillans</i>	3	
<i>Sylvia communis</i>	1	
<i>Sylvia atricapilla</i>	8	1
<i>Phylloscopus collybita</i>	20	10
<i>Ficedula hypoleuca</i>	1	
<i>Parus major</i>	6	4
<i>Lanius senator</i>	1	
<i>Corvus corone cornix</i>	2	
<i>Corvus corax</i>	2	
<i>Sturnus vulgaris</i>	10	
<i>Passer domesticus</i>	4	5
<i>Fringilla coelebs</i>		8
<i>Serinus serinus</i>	2	
<i>Carduelis chloris</i>		1
<i>Carduelis carduelis</i>	10	4
<i>Coccothraustes coccothraustes</i>		2
<i>Emberiza cirrus</i>	2	
<i>Emberiza schoeniclus</i>	1	
<i>Miliaria calandra</i>	5	

IZ ORNITOLOŠKE BELEŽNICE

From the ornithological notebook

SLOVENIJA / SLOVENIA

RDEČEGRLI SLAPNIK *Gavia stellata*

Red-throated Diver – one individual observed while diving for fish at Rešeto on Lake Cerknica (UTM VL57, C Slovenia), on 28 Nov 2007. During its seven attempts it managed to catch three Rudds *Scardinius erythrophthalmus* within the period of seven minutes.

Dne 28.11.2007 sem med enim izmed rednih obhodov Cerkniskega jezera opazil rdečegrlega slapnika na območju Rešeta. Sicer sem verjetno isti osebek opazoval že ves mesec, vendar se je tokrat znašel čisto blizu obrežja. Ker se me ni bal, sem mu prišel dokaj blizu. Z brežine sem ga opazoval med prehranjevanjem. V dobrih sedmih minutah je opravil sedem potopov. Vsak potop je bil krajši od ene minute. Lovil je v plitvinah med poplavljenim rastlinjem, kjer so se skrivale jate rdečeperk *Scardinius erythrophthalmus*. Trije od sedmih potopov so obrodili sadove. Uspešen je bil torej v 43% primerov, kar ga uvršča med zelo dobre lovce. V vseh treh primerih je slapnik ujel okoli deset centimetrov veliko rdečeperko. Po tretjem ulovu se je odpravil proti sredini vodne površine, kjer se je lotil čiščenja peres.

Dejan Bordjan, Notranjski regijski park, Tabor 42, SI-1380 Cerknica, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@notranjski-park.si

ČOPASTI PONIREK *Podiceps cristatus*

Great Crested Grebe – on 14.7.2007, a late colony forming was observed on Rače Ponds (UTM WM54, NE Slovenia). 22 nests were built on Yellow Floating Heart *Nymphoides peltata* on the Large Pond (Veliki ribnik). On the same day, a Red-crested Pochard *Netta rufina* was noted on the Small Pond (Mali ribnik). On 14 May 2004, another colony nesting of this species was observed on Lake Cerknica (UTM VL57, C Slovenia). Between twenty and thirty nests were seen in a Reed *Phragmites australis* stand from the road between Otok and Gorica. Among other birds noted on Lake Cerknica at that time were 6 Common Shelducks *Tadorna tadorna* and 18 Great Egrets *Egretta alba*.

V letu 2007 se je na Račkih ribnikih v Krajinskem parku Rače formirala kolonija čopastih ponirkov. Dva in dvajset parov je bilo raztresenih po severnem delu Velikega ribnika. Vsa gnezda so bila na listih ščitolistne močvirke *Nymphoides*

peltata. Za Račke ribnike je sicer značilno, da se na njih občasno formira kolonija teh ptic [VOGRIN, M. (1989): Gnezdenje čopastega ponirka *Podiceps cristatus* v koloniji na ribnikih v Račah. – *Acrocephalus* 10 (41/42): 51–56], vendar jih v zadnjih nekaj letih nisem opazil. Zanimiv je tudi datum graditve gnezd, saj sem jih pri tem delu opazoval 14.7., ko so na drugih ribnikih že odgnedili. V Malem ribniku sem tega dne opazil še samico tatarske žvižgavke *Netta rufina*. Drug primer kolonjskega gnezdenja čopastega ponirka sem zabeležil nekaj let pred tem, in sicer 14.5.2004 na Cerkniskem jezeru, kjer sem naštel med dvajset in trideset gnezd nekje na pol poti med Otokom in Gorico. Na Cerkniskem jezeru sem tega dne na robu poplavne vode ob Lipsenjščici opazil še šest duplinskih kozark *Tadorna tadorna*, ki so sicer naključne gostje na Cerkniskem jezeru [KMECL, P. & RIŽNER, K. (1993): Pregled vodnih ptic in ujed Cerkniskega jezera; spremljanje številčnosti s poudarkom na preletu in prezimovanju. – *Acrocephalus* 14 (56/57): 4–31], in osemnajst velikih belih čapelj *Egretta alba*.

Dejan Bordjan, Notranjski regijski park, Tabor 42, SI-1380 Cerknica, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@notranjski-park.si

BELA ŠTORKLJA *Ciconia ciconia*

White Stork – 7 adult individuals observed on 30 Apr 2007 near Lipe at Ljubljansko barje (UTM VL59, C Slovenia)

Na poplavljenem travniku pri Lipah na Ljubljanskem barju sva 30.4.2007 opazila sedem odraslih osebkov bele štorke. Štorclja sicer na Barju velja kot redna in redka gnezdilka [Tome, D., SOVINČ, A. & TRONTEJ, P. (2005): Ptice Ljubljanskega barja. – Monografija DOPPS št. 3, DOPPS, Ljubljana] z enim znanim gnezdom [DENAC, D. (2001): Gnezditvena biologija, fenologija in razširjenost bele štorke *Ciconia ciconia* v Sloveniji. – *Acrocephalus* 22 (106/107): 89–103]. Mogoče pa si lahko na omenjenem območju že letos ali pa vsaj v prihajajočih letih obetamo kakšno gnezdo več.

Petra Vrh Vrežec, Pražakova 11, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: petravrh@yahoo.com

Al Vrežec, Pražakova 11, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: al.vrežec@nib.si

MALI OREL *Hieraaetus pennatus*

Booted Eagle – one individual dark form seen circling on 7 May 2005 in the company of eleven Honey Buzzards *Pernis apivorus* and one Common Buzzard *Buteo buteo* above the peak of Krasji vrh north of Drežniške Ravne (UTM UM92, NW Slovenia)

Dne 7.5.2005 smo avtor pričujočega prispevka ter Anže Kristan in Bert Van Der Geest popisovali ptice za novi ornitološki atlas Slovenije nad planino Zpleč pod Krnom severno od naselja Drežniške Ravne (SZ Slovenija). Nad Krasjim vrhom zahodno od naše lokacije smo opazili več ujed. Ob pomoči teleskopa smo prešteli enajst sršenarjev *Pernis apivorus* in dve kanji *Buteo buteo*. Po daljšem opazovanju smo ugotovili, da je nekaj narobe z eno izmed kanj. Bila je enotno temno rjava. Letalna peresa so bila nekoliko svetlejša, prsti na perutih pa precej bolj izraziti. Ujeda je krožila nad vrhom in pridobivala višino. Ko se je tako obračala, smo lahko občasno videli svetlino med primarnimi in sekundarnimi letalnimi peresi. Ob tem smo dobili občutek, da tam peres sploh ni, čeprav smo jih jasno videli med ujednim drugim položajem. Iz opazovanja smo zaključili, da gre za temno obliko malega orla. Ta vrsta pri nas velja za redkeje opazovano vrsto [Božič, L. (2001): Poročilo nacionalne komisije za redkosti o opazovanjih redkih vrst ptic za obdobje 1997–2000. – *Acrocephalus* 22 (106/107): 109–113]. Opazovanja nekako enakomerno zastopajo obe barvni obliki in so raztresena po celotni Sloveniji [Božič, L. (1996): Mali orel *Hieraaetus pennatus*. – *Acrocephalus* 18 (75/76): 83; FIGELJ, J. (2000): Mali orel *Hieraaetus pennatus*. – *Acrocephalus* 21 (100): 165; KLEMENČIČ, A. (2001): Mali orel *Hieraaetus pennatus*. – *Acrocephalus* 22 (108): 177; Russ, M. (2002): Mali orel *Hieraaetus pennatus*. – *Acrocephalus* 22 (109): 234; KMECL, P. (2001): Mali orel *Hieraaetus pennatus*. – *Acrocephalus* 22 (106/107): 122; KERČEK, M. (2005): Ptice akumulacije Medvedce. Diplomsko delo, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Oddelek za biologijo]. Krasji vrh je le dobrih deset kilometrov oddaljen od Breginjskega Stola. Opazovanje nakazuje, da poleg Stola verjetno tudi drugi goli vrhovi igrajo pomembno vlogo pri selitvi ujed.

Dejan Bordjan, Notranjski regijski park, Tabor 42, SI-1380 Cerknica, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@notranjski-park.si

SOKOL SELEC *Falco peregrinus*

Peregrine Falcon – two individuals observed on 27 Dec 2007 along the road between Maribor Airport and Orehova vas (UTM WM55); while a female was carrying a small song bird in her claws, a male was trying to steal it from her

Med popisom velikega srakoperja na Dravskem in Ptujem polju dne 27.12.2007 sem opazoval velike jate semenorednih ptic na območju bodoče trase avtoceste med Letališčem Maribor in Orehovo vasjo. Zaradi arheološkega izkopavanja so tam nastali veliki kupi gole zemlje, na katerih so se potem naselile enoletnice, predvsem iz družine metlikovk. Na teh so se hranile večje jate poljskih vrabcev *Passer montanus*, čopastih škrjancev *Galerida cristata* in ščinkavcev Fringillidae različnih vrst. To množico ptic sta poskusila izkoristiti dva sokola selca. Opazoval sem ju, kako se preganjata med seboj. Večji osebek, verjetno samica, je v krempljih držala ulovljeno ptico pevko. Manjši osebek, verjetno samec, pa jo je preganjal. V zraku sta se večkrat dotaknila za noge in zavrtela. Na koncu je samica odletela v smeri letališča in tam na tleh pospravila plen, samec pa je zavil proti zahodu in se usedel na daljnovidno žico.

Dejan Bordjan, Notranjski regijski park, Tabor 42, SI-1380 Cerknica, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@notranjski-park.si

MALI SOKOL *Falco columbarius*

Merlin – one male observed perching on 8 Nov 2007 near Begunje on Menišija Plateau (UTM VL57, C Slovenia)

Dne 8.11.2007 sem še pred sončnim vzhodom v bližini Begunj na južnem delu Menišije iz avtomobila zagledal manjšo ujedo, ki je sedela vrh drevesa sredi obsežnejših travnikov. Ustavil sem se, in še preden je odletela, mi je

uspelo narediti par dokumentarnih posnetkov (glej sliko). Po posvetu s kolegom in pogledu v priročnik sem ugotovil, da sem opazoval samca malega sokola. V zimskem ornitološkem atlasu [SOVINC, A. (1994): Zimski ornitološki atlas Slovenije. – Tehniška založba Slovenije, Ljubljana] je mali sokol v Sloveniji označen kot naključni zimski gost in preletnik. V zadnjih letih se pojavljajo poročila o opažanjih predvsem iz severovzhodne Slovenije [BORDJAN, D. (2002): Mali sokol *Falco columbarius*. – *Acrocephalus* 23 (115): 195; TOMAŽIČ, A. (2003): Mali sokol *Falco columbarius*. – *Acrocephalus* 24 (116): 33]. Najbližje znano opažanje izvira s Cerknškega jezera [KMECL, P. & RIŽNER, K. (1993): Pregled vodnih ptic in ujed Cerknškega jezera; spremljanje številčnosti s povdarkom na preletu in prezimovanju. – *Acrocephalus* 14 (56/57): 4–30]. (foto: M. Krofel)

Miha Krofel, Zavrh pri Borovnici 2, SI-1353 Borovnica, Slovenija, e-mail: mk_lynx@yahoo.co.uk

KOTORNA *Alectoris graeca*

Rock Partridge – two individuals observed in Tosc Mt on 3 Nov 2007 and one at Sleme in the Julian Alps (UTM VM13, NW Slovenia)

V noči na 3. november 2007 sva se s sinom Borom odpravila na Tosc. Najin cilj so bili sicer gamsi *Rupicapra rupicapra*, ki sva se jih hotela nagledati na strmih travnatih pobočjih, in v želji, da bi bilo dogajanje okrog naju kar najbolj pristno, sva pot, s katere jih navadno preplašiš, opravila ponoči. Prvi svit sva tako pričakala na planini Zgornji Tosc. Svit pa je prinesel tudi prijetno presenečenje, ki se ga res nisva nadejala. V strmih pobočjih »Abvance«, kot Bohinjci pravijo Slemenu, je prebujanje dneva pozdravila kotorna s svojim značilnim oglašanjem. Oglašala se je kakih 5 minut. Kasneje sva nad planino opazila še dva osebka; splašila sta se in odletela proti Velemu polju. Nad opazovanjem sem bil seveda osupel, saj sem v preteklosti Tosc obiskal že velikokrat, pa sem se s kotornami na njem do tedaj srečal samo enkrat. In sicer na zelo podoben način in skoraj na isti datum, to pa je bilo do nedavnega tudi edino opazovanje kotorn v tem delu bohinjskih gora [MIHELIC, T. (1996): Kotorina *Alectoris graeca*. – *Acrocephalus* 14 (74): 33]. Tudi takrat sem opazoval tri kotorne, le da so bile skupaj v eni skupini. No, pa da izveste še o gamsih, ki so bili pravzaprav cilj najinega izleta. Ne da bi jih splašila, sva jih videla 57, nekatere zavidljivo od blizu. Bor je naredil svoje prve fotografske posnetke, ampak zanimivo, da tudi pri njem niso zasenčili kotorn.

Tomaž Mihelič, Št. Jurij 125, SI-1290 Grosuplje, Slovenija; e-mail: tomaz.mihelic@dopps.si

ŽERJAV *Grus grus*

Crane – 6 individuals observed on 6 Dec 2006 on Lake Cerknica (UTM VL56, C Slovenia); later that day 54 Greylag Geese *Anser anser*, 360 Shovelers *Anas clypeata*, 18 Gadwalls *Anas strepera*, 80 Lapwings *Vanellus vanellus* and 32 Great Egrets *Egretta alba* were observed

Dne 6.12.2006 smo Andrej Figelj, Tomaž Mihelič, Borut Rubinič, Paul Tout in pisec teh vrstic podaljšali delovni sestanek v prijeten krog okoli Cerknškega jezera. Vreme je bilo oblačno, pihal je zahodni veter, za tisti čas leta pa ni bilo prav nič mrzlo. Poleg tega je rahlo deževalo. Prva zanimivost nas je čakala že kar ob cesti od Cerknice proti Dolenjemu jezeru in sicer 6 žerjavov. Ta dan smo poleg tega podrli še nekaj drugih ptičjih maksimumov, in sicer smo opazovali še 54 sivih gosi *Anser anser*, 360 rac žličaric *Anas clypeata*, 18 konopnic *Anas strepera*, 80 prib *Vanellus vanellus* ter zadnja leta že nekoliko standardno zimsko število velikih belih čapelj *Egretta alba* in sicer 32 osebkov. Številke so se nam zdele velike glede na 15 let staro študijo o preletu in prezimovanju vodnih ptic [KMECL, P. & RIŽNER, K. (1993): Pregled vodnih ptic in ujed Cerknškega jezera; spremljanje številčnosti s poudarkom na preletu in prezimovanju. – *Acrocephalus* 14 (56/57): 4–30].

Primož Kmecl, Mala čolnarska 4b, SI-1000 Ljubljana, Slovenija, e-mail: primoz.kmecl@dopps.si

SLOKA *Scolopax rusticola*

Woodcock – During my graduation thesis fieldwork carried out in the Krim Mts (UTM WL58, C Slovenia), I came across the Woodcock on three occasions. On 21 Dec 2004, I startled one individual on the forest floor at Pelhanov laz southwest of G. Brezovica. In the evening of 16 Mar 2005, Ana Vidmar and I saw one individual flying over the village of Preserje. On 17 Oct 2005, while searching for a young Ural Owl *Strix uralensis*, Matjaž Premzl and I scared two individuals away from the forest floor amidst the bushes just above Virje near Jezero.

Med diplomskim terenskim delom na območju Krima v osrednji Sloveniji sem se v treh primerih srečal tudi s skrivnostno sloko. Prvo srečanje sem doživel med iskanjem samca lesne sove *Strix aluco* na območju Pelhanovega laz u jugozahodno od naselja G. Brezovica. En osebek sem splašil z

gozdnih tal na večji jasi. Zanimiv je pozni datum opazovanja – 21.12.2004. Kljub redkejšim zimskim podatkom pa je bil to pričakovan podatek [SOVINC, A. (1994): Zimski ornitološki atlas Slovenije. – Tehnološka založba Slovenije. Ljubljana]. Drugo srečanje je bilo na spomladanskem preletu. Ko sva se z Ano Vidmar 16.3.2005 peljala na nočno iskanje samca lesne sove, sva v vasi Preserje opazila en osebek v nizkem letu čez vas. V tretjo sem se srečal s sloko 17.10.2005, ko sva z Matjažem Premzlom oprezala za mlado kozačo *Strix uralensis* nad naseljem Virje pri vasi Jezero. V grmovju nad naseljem – kozače tukaj sicer nisva našla – sva splašila dve sloki, ki sta brž poleteli proti barju. Kozačo sva naposled našla v majhnem gozdičku na barju nedaleč od naselja Virje. Ta podatek se dopolnjuje z raztresenimi opazovanji posameznih slok na barju ob koncu oktobra in v novembru [TOME, D., SOVINC, A. & TRONTELJ, P. (2005): Ptice Ljubljanskega barja. – DOPPS, Monografija št. 3, Ljubljana].

Dejan Bordjan, Notranjski regijski park, Tabor 42, SI-1380 Cerknica, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@notranjski-park.si

VELIKA UHARICA *Bubo bubo*

Eagle Owl – intensive calling by a male (17 Mar 2005) two days after the loss of a female killed by electric power line (UTM VM12, NW Slovenia)

Prijatelj me je poklical z žalostnim sporočilom: 15.3.2005 zjutraj je pod drogom električnega daljnovoda srednje napetosti v Bohinjski dolini našel svež kadaver velike uharice. Ker sem hotel določiti spol in starost mrtve sove in si ogledati mesto nesreče, sem se 17.3.2005 odpravil v Bohinj, pred tem pa sem ob večernem mraku obiskal še znano gnezdišče velike uharice, ki je od mesta najdbe kadavra oddaljeno samo kilometer. Samec se je začel oglašati ob 18.10 h, kar je običajno za ta letni čas. Neobičajno pa je bilo njegovo oglašanje. Poslušal sem ga sicer samo do 19.20 h, ker sem moral takrat oditi. Samec je pel ves ta čas, brez najmanjšega postanka, interval med oglašanjem pa je bil konstanten in je trajal le 5 sekund. Mihi Žnidaršiču, ki je bil takrat z menoj, sem rekel, da je morebiti prav ta samec ostal brez samice, saj druge pametne razlage za tako intenzivno oglašanje samca nisem našel. Ko sva si kasneje ogledala kadaver, se je domneva potrdila. Na podlagi letalnega perja (perje več generacij) in dolžine podlahtnice (209 mm) je bilo nedvoumno, da je bila samica odrasel osebek, lokacija najdbe, ki je bila sredi najbližjih travnikov pod omenjenim gnezdiščem, pa je potrjevala domnevo o ovdovelosti prav poslušane samca.

Tomaž Mihelič, Št. Jurij 125, SI-1290 Grosuplje, Slovenija; e-mail: tomaz.mihelic@dopps.si

TRIPRSTI DETEL *Picoides tridactylus*

Three-toed Woodpecker – a female observed on 17 Nov 2007 in the eastern part of the Snežnik Plateau (UTM VL64, S Slovenia)

Dne 17.11.2007 sem med sledenjem evrazijskega risa *Lynx lynx* v bližini Melišja na vzhodnem delu Snežniške planote nedaleč od meje s hrvaško na nadmorski višini 1200 m opazil manjšega detla, ki se je prehranjeval na starejši smreki *Picea abies*. Pogled skozi daljnogled mi je razkril, da opazujem samico triprstega detla. Gnezdenje te vrste je znano iz večjega dela območja Snežniške planote [GEISTER, I. (1995): Ornitološki atlas Slovenije. – DZS, Ljubljana; KEBE, L. (2001): Triprsti detel *Picoides tridactylus*. – *Acrocephalus* 22 (104/105): 60], med zimskimi opažanji v ZOAS [SOVINC, A. (1994): Zimski ornitološki atlas Slovenije. – Tehniška založba Slovenije, Ljubljana] pa je naveden le podatek za njen zahodni del. Na vzhodnem delu ob hrvaški meji se razteza več gozdnih rezervatov z obilico starejšega in odmrlega drevja, kar zagotavlja ugodne življenjske razmere za redkejšo vrsto detlov. To kaže tudi podatek iz gnezditvenega obdobja istega leta, ko sem nedaleč stran od mesta zgoraj omenjenega opažanja zabeležil petje samca belohrbtega detla *Dendrocopos leucotos*.

Miha Krofel, Zavrh pri Borovnici 2, SI-1353 Borovnica, Slovenija, e-mail: mk_lynx@yahoo.co.uk

BREGULJKA *Riparia riparia*

Sand Martin – its breeding colony is situated in an artificial sand bank some 30 m behind the cowshed on the farm at Ciglence 23 near Sp. Duplek (UTM WM 55, NE Slovenia); it has bred here regularly since 2004 with 150 pairs, in 2005 with 200 pairs, in 2006 with 230 pairs, and in 2007 with 200 pairs

Kraj Ciglence leži SV od Sp. Dupleka nedaleč od Maribora. V ozki dolinici, ki jo obkrožajo griči, leži kmetija Marjana Krambergerja s hišno številko Ciglence 23. Je uspešna in znana predvsem po reji goveje živine in pridelavi mleka. Toda zadnja štiri leta jo poznamo tudi po neki drugi zanimivosti. Na kmetiji namreč najdemo pri nas redko in glede na lokaliteto nenavadno kolonijo breguljk. Že od leta 2004 breguljke gnezdiijo v peščeni steni borih 30 metrov za govejim hlevom, v useku blagega pobočja, na katerem se razteza pašnik. Peščena stena je nastala med izkopom peska oz. ureditvijo dovozne poti. Takoj po prvem letu uspešne gnezditve breguljk je gospodar Kramberger vsako pomlad načrtno poskrbel za prenovo in ureditev gnezdišča. Tako so breguljke uspešno gnezdile prav vsako leto. Leta 2004 je gnezditvena kolonija štela 150 parov. Po ustrezni ureditvi stene v letu 2005 je število naraslo na 200 parov, naslednje

leto 230 in nato 200 parov v letu 2007. Pri Krambergerjevih v hlevih gnezdi tudi kmečka lastovka *Hirundo rustica* in na zunanjih zidovih mestna lastovka *Delichon urbica*. Verjetno gre za redek primer pri nas družne gnezditve vseh treh vrst lastovk. Primer kaže tudi na to, kako hitro breguljke naselijo izdelano peščeno steno, če je zadoščeno osnovnim gnezditvenim razmeram, pa čeprav v neposredni bližini ni reke ali drugih vodnih teles, reka Drava pa je od tod oddaljena vsaj tri kilometre zračne črte.

Franc Bračko, Gregorčičeva 27, SI–2000 Maribor, Slovenija

ŠMARNICA *Phoenicurus ochruros*

Black Redstart – one completely white individual observed in the village of Topol near Cerknica (UTM WL57, C Slovenija) on 16 Sep 2007

Dne 16.9.2007 sva se avtorja peljala skozi vas Topol severno od Cerknice, osrednja Slovenija. Tam sva opazila belo ptico, ki je zletela s cestnega roba na dvorišče. Ob pogledu skozi daljnogled sva prepoznala šmarnico. Toda ta je bila popolnoma bela. Vedla se je enako kot vse druge šmarnice, ki so se preganjale po vasi. Verjetno ta isti osebek je teden dni kasneje opazil še Alojzij Tomšič, ki živi v bližini mesta opazovanja.

Dejan Bordjan, Notranjski regijski park, Tabor 42, SI–1380 Cerknica, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@notranjski-park.si
Ana Bordjan, Begunje 3e, SI–1382 Begunje pri Cerknici, Slovenija, e-mail: ana.bordjan@gmail.com

HRVAŠKA / CROATIA

VELIKA UHARICA *Bubo bubo* & VELIKI SKOVIK *Otus scops*

Eagle Owl & Scops Owl – a female Eagle Owl was heard on 23 Apr 2006 calling from the rockwall north of the entrance to Mala Paklenica (UTM WK30, Dalmatia, W Croatia). On the same night, we heard two Scops Owls calling from Mala Paklenica and one individual calling near the Eagle Owl. One individual was also heard during the entire morning on the following day.

Spomladi leta 2006 smo se z dvema avtomobiloma odpravili na dvodnevno pot proti biološkemu študentskemu taboru Ekosistemi Jadrana 2006 na Pelješcu. 23.4. smo se odločili prespati pred vhodom v Malo Paklenico (UTM WK30). Preden smo smuknili v spalne vreče, smo lahko iz sten severno od vhoda slišali samico velike uharice, ki so jo dopolnjevali trije veliki skoviki. Eden od njih je pel nekje pri

uharici, druga dva pa sta se oglašala iz sten Male Paklenice. Zjutraj še pred svitom nas je zbudilo petje neutrudnega sredozemskega kupčarja *Oenanthe hispanica*. Enega od dveh skovikov iz Paklenice smo poslušali še vse dopoldne, ko je oznanjal svoj teritorij.

Dejan Bordjan, Notranjski regijski park, Tabor 42, SI–1380 Cerknica, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@notranjski-park.si

CRANE *Grus grus*

Žerjav – jata pribl. 150 osebkov opazovana 29.11.2007 nad Osijekom (UTM CR14, Slavonia, E Croatia); po kakih dveh ali treh minutah kroženja in dviganja je vnovič oblikovala značilni klin in odletela v jugozahodni smeri

On 29 Nov 2007, a flock of about 150 Cranes was observed flying over the city center of Osijek (UTM CR14). The Cranes came from Baranja in the northeast. The flock soon dispersed over the city, then started circling and rising to a higher altitude. As it was sunny on that day, we could clearly watch the birds through binoculars as well as hear their specific voices. After circling for some two or three minutes, the Cranes formed a V-shaped flock again and fled away in a southwestern direction.

Tomislav Bogdanović & Ivancića Jurčević Agić, Odjel za biologiju, Trg Lj. Gaja 6, HR–31000 Osijek, Croatia; e-mail: tbogdano@ffos.hr, ivancića.ja@gmail.com

ZLATOUHI PONIREK *Podiceps auritus*

Slavonian Grebe – one individual seen swimming on 23 Apr 2006 on the surface of the sea close to the coast near the village of Seline south of Starigrad–Paklenica (UTM WK30, Dalmatia, W Croatia); a male Montagu's Harrier *Circus pygargus* was also observed from the car near Maslenica

Dne 23.4.2006 smo na poti proti študentskemu biološkemu taboru Ekosistemi Jadrana na Pelješcu potovali po znameniti "Jadranski". Malo za naseljem Seline (UTM WK30) južno od mesta Starigrad – Paklenica smo lahko iz avta opazovali zlatouhega ponirka v svatbenem perju. Ponirek je nedaleč od obale mirno plaval po gladini morja, ne da bi se kakorkoli zmenil za radovedneže. Malo južneje pri naselju Maslenica smo opazovali še samca močvirskega lunja *Circus pygargus* na selitvi.

Dejan Bordjan, Notranjski regijski park, Tabor 42, SI–1380 Cerknica, Slovenija, e-mail: dejan.bordjan@notranjski-park.si

SRBIJA / SERBIA

BOHEMIAN WAXWING *Bombycilla garrulus*

Pegam – jata 10 osebkov opazovana 4.2.2006 v Apatinu (UTM CR45, Z Vojvodina) nedaleč od Donave v družbi s približno 100 brinovkami *Turdus pilaris*, jata 50 osebkov pa dan pozneje 4 km severno od Apatina v naselju Kučka, znanem po zasebnih počitniških hišicah, manjših gozdičkih in številnih ligustrih

In Apatin (UTM CR45, W Vojvodina), close to the Danube river, just before the Napredak Harbour in Železnička St., where a row of eight European Hackberry *Celtis australis* trees is situated, 10 Bohemian Waxwings *Bombycilla garrulus* were observed on 4 Feb 2006 along with about 100 Fieldfares *Turdus pilaris*. Initially, I was able to hear just the characteristic sound of the Bohemian Waxwing, but after a detailed survey of the branches I managed to notice the birds as well. They fed on the berries for a while and then flew away. The second observation took place on 5 Feb 2006, 4 km north of Apatin in the locality of Kučka, where privately owned gardens and weekend houses are situated. Scattered between them are bushes and small woods. A flock of about 50 Bohemian Waxwings were observed this time near the quay at a spot with several bushes of Wild Privet *Ligustrum vulgare*. Bohemian Waxwing is a rare vagrant in the surroundings of Apatin [LAKATOŠ, J. (1979): Ptice Apatina. – Glas komune, Apatin; KANJO, B. & OBRADOVIĆ, R. (1991): Kugara, *Bombycilla garrulus*, u okolini Apatina. – Ciconia 3: 67–68].

Nenad Spremo, Filipa Višnjića 5, 25260 Apatin, Serbia, e-mail: nenad.spremo@gmail.com

WHITE-TAILED EAGLE *Haliaeetus albicilla*

Belorepec – nič manj kot 80 osebkov opazovanih dne 6.10.2007 v območju ribogojnice Svilojevo (UTM CR45, Z Vojvodina), in sicer na dnu skoraj popolnoma izpraznjenega Ribnika št. 3, nad istim ribnikom, na polju v njegovi bližini, naposled pa še na električnih drogovih vzdolž istega ribnika; tako veliko število belorepcev so brez dvoma privabile zlahka dosegljive poginule ribe na dnu ribnika

While I was visiting Svilojevo Fishfarm (UTM CR45, W Vojvodina) in the company of Oliver Halas and Bojan Guslov on 6 Oct 2007 during the European Birdwatching Weekend, no less than 80 White-tailed Eagles were observed by us. The birds were seen on the floor of the almost completely drained Lake 3, flying above Lake 3, in a field near Lake 3, and finally on long-distance power line pylons along Lake

3. This large number of eagles was attracted by the easily accessible dead fish on the bottom of the lake. Loud calls of some birds hovering above the lake could be heard from time to time. This was, so far, the largest recorded number of White-tailed Eagles at Svilojevo Fishfarm [LAKATOŠ, J. (1992): Ornitofauna ribnjaka u Svilojevu. – Ciconia 4: 28–42].

Nenad Spremo, Filipa Višnjića 5, 25260 Apatin, Serbia, e-mail: nenad.spremo@gmail.com

RED-NECKED PHALAROPE *Phalaropus lobatus*

Ozkokljuni liskonožec – 1 osebek v zimskem perju opazovan 26.9.2006 na Ribniku št. 3 ribogojnice Svilojevo (UTM CR45, Z Vojvodina) v družbi malih in spremenljivih prodnikov; tu in tam se je povzpел na poloj, v glavnem pa plaval po ribniku in med hranjenjem sukal kljun pod vodno gladino

On 26 Sep 2006, while visiting Lake 1 of the Svilojevo Fishfarm, (UTM CR45, W Vojvodina) I observed one Red-necked Phalarope. It was in its winter plumage, with well visible characteristics of the species. I watched it with binoculars from a distance of about 25–30 m. The bird was swimming in shallow water along a mudflat and waving its bill underneath the water surface while feeding. There were Little Stints *Calidris minuta* and Dunlins *Calidris alpina* close to it. From time to time, the Phalarope climbed on the mudflat. The species had also been observed by Agošton in 1998 and Gergelj in 1999, with each author observing one specimen only [AGOŠTON, A. (1998): Tankokljuna liskonoga (*Phalaropus lobatus*) kod Čoke. – Ciconia 7: 140; GERGELJ, J. (1999): Tankokljuna liskonoga (*Phalaropus lobatus*) ponovo kod Čoke. – Ciconia 8: 130].

Nenad Spremo, Filipa Višnjića 5, 25260 Apatin, Serbia, e-mail: nenad.spremo@gmail.com

NOVE KNJIGE

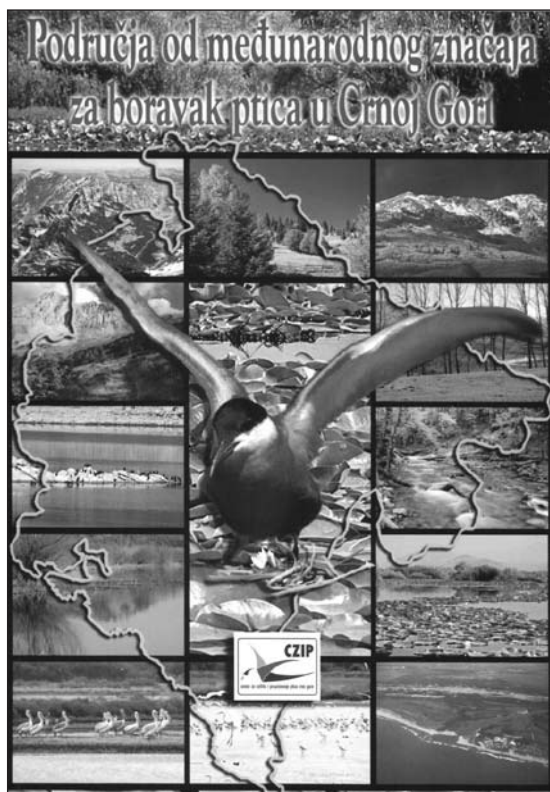
New books

DARKO SAVELJIĆ, ANDREJ VIZI, NELA VEŠOVIĆ DUBAK & MIHAILO JOVIĆEVIĆ: Područja od međunarodnog značaja za boravak ptica u Crnoj Gori. Monografija CZIP no. 1. – Centar za zaštitu i proučavanje ptica Crne Gore, Podgorica. pp. 54

Another book that confirms how BirdLife International's project Important Bird Areas is a long-term vision and an important national tool for biodiversity conservation. There was a rule in many European countries that, after the last European inventory of IBAs, national IBA partners or bird conservation organizations where partners do not exist publish their national inventories in monographs. This was also the case in Montenegro, the young European country, where the Centre for the Protection and Study of Birds of Montenegro has published a review of IBAs identified during the last IBA inventory and proposed new ones at the same time.

This popular monograph, written in Montenegrin language, is simply structured. The presentation of CZIP is followed by the chapter that explains IBA inventory criteria, the short overview of bird diversity in Montenegro, and identification list for Montenegrin IBAs. These chapters are followed by description of five existing IBAs (Ulcinj Salina, Šas Lake, Skadar Lake, Biogradska Gora/Blelasica Mt, Durmitor Mt) and 10 sites that are not listed in the recent IBA inventory (the Bojana Delta, Buljarica, Tivat Salinas, Ćemovo Field, Nikšić Reservoirs, Plav Lake, Hajla Mt, Prokletije Mts, Rumija Mt, Cijevina River Canyon). Each IBA is presented through its site, altitude, conservation status, geographic coordinates and description of geographic position, ornithological significance, habitats, conservation measures and threats to habitats and species. The authors also list five potential IBAs, but owing to the lack of data they are not described in detail.

Montenegro is a true biodiversity treasure in the Balkans! Thanks to the geographical position of this country and the very complex network of different climatic, physical, vegetational as well as cultural and economic influences, this pearl can be proud of its long list of birds – with over 390 registered species and 204 breeders among them! Owing to the amazing diversity of habitats, from mountain peaks, boreal virgin forests and oligotrophic lakes and karst fields in the southern Dinarides, pristine deciduous forests on mountain

slopes, deep river canyons, steppe fields, huge Skadar and much smaller Šas Lakes, salinas, sand beaches and dunes on the Adriatic coast, the task to identify IBAs was in no way easy. It was the fact with which CZIP began its IBA work. The results presented in this book are, therefore, preliminary, although much improved in comparison with the 2000 IBA inventory. If only the decision makers in Montenegro would use this inventory during their planning of economic development in the country! And the readers can no doubt feel that this is the second major purpose of this book after its educational objective. It is also a good guide for birders visiting Montenegro: they have not had a suitable national IBA guide till now. The poor number of ornithological data available from some Montenegrin IBAs suggests that ornithologists must pay much more attention to bird studies in these areas. However, in order to present the ornithological and other natural values of this picturesque region, colour bird and habitat photos of good quality and much clearer and comprehensive maps are required. Anyhow, if you travel to Montenegro for birding purposes or just want to know more about the country's nature, make sure you bring this book with you.

Marko Tucakov

NAJAVE IN OBVESTILA

Announcements

Nagrada Zlati legat 2006 The Golden Bee-eater Award 2006

Na 29. rednem letnem zboru članov Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, ki se je v letu 2008 odvijal v soboto, osmega marca v Srebrnem salonu Grand hotela Union, je bila znova podeljena nagrada Zlati legat, tokrat za leto 2006. Nagrado se podeljuje za najboljše strokovno ornitološko delo izpod peresa slovenskega avtorja. Nagrada je bila prvič podeljena v letu 1999 (za najboljše delo objavljeno v letu 1998), podelitev v letu 2008 (za leto 2006) pa je bila tokrat že deveta. Kot vsako leto doslej je denarno nagrado tudi letos prispevalo podjetje Bioteh d.o.o. iz Ljubljane.

Upravni odbor DOPPS je dne 21.2.2008 imenoval žirijo za izbor nagrade v sestavi: doc. dr. Rudi Verovnik (Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani), dr. Gregor Torkar (Notranjski regijski park), Eva Vukelič (DOPPS) in predsednik doc. dr. Al Vrezec (Nacionalni inštitut za biologijo). Člani žirije so iz nabora del, ki jih je zbrala pisarna DOPPS vsak po svoji presoji izbrali skupaj 11 del (našteto po abecednem vrstnem redu prvih avtorjev):

- BOŽIČ, L. (2005): Populacija kosca *Crex crex* na Ljubljanskem barju upada zaradi zgodnje košnje. – *Acrocephalus* 26 (124): 3–21.
- DENAC, D. (2006): Resource-dependent weather effect in the reproduction of the White Stork *Ciconia ciconia*. – *Ardea* 94 (2): 233–240.
- DENAC, D. (2006): Chick shelters did not prevent raptor predation on chicks in a mixed Common Tern *Sterna hirundo* and Black-headed Gull *Larus ridibundus* colony in Slovenia. – *Vogelwelt* 127: 187–192.
- DENAC, D. (2006): Intraspecific exploitation competition as cause for density dependent breeding success in the White Stork. – *Waterbirds* 29 (3): 391–394.
- GOVEDIČ, M., JANŽEKOVIČ, F. & KOS, I. (2002): Prehrana kormorana *Phalacrocorax carbo* na območju reke Save od Ljubljane do Zagorja. – *Acrocephalus* 23 (110/111): 5–20.
- MIHELIC, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. – *Acrocephalus* 26 (125): 73–79.
- TOME, D., SOVINCA, A. & TRONTELJ, P. (2005): Ptice Ljubljanskega barja. Monografija DOPPS št. 3. – DOPPS, Ljubljana.
- TORKAR, G. & BAJD, B. (2006): Trainee teachers' ideas about endangered birds. – *JBE* 41 (1): 1–4.

VREZEC, A. (2006): Ali je vzrok upada populacije jerebice *Perdix perdix* v Sloveniji prikrita kompeticija s fazanom *Phasianus colchicus*? – *Acrocephalus* 27 (128/129): 73–81.

VREZEC, A. & TOME, D. (2004): Altitudinal segregation between Ural Owl *Strix uralensis* and Tawny Owl *S. aluco*: evidence for competitive exclusion in raptorial birds. – *Bird Study* 51: 264–269.

VREZEC, A., TOME, D. & DENAC, D. (2006): Selitev in izjemni selitveni pojavi pri pticah. – *Ujma* 20: 125–136.

Na svoji korespondenčni seji dne 7.3.2008 so člani žirije ovrednotili izbrana dela in po primerjavah obrazložitev za nagrado nominirali tri dela in sicer kar dve deli Damijana Denaca, ki ju je v letu 2006 objavil v tujih znanstvenih revijah, ter DOPPS-ovo tretjo monografijo o Pticah Ljubljanskega barja iz leta 2005 avtorjev Davorina Tometa, Andreja Sovinca in Petra Trontlja.

Prvi nominirani članek izpod peresa Damijana Denaca z naslovom "Resource-dependent weather effect in the reproduction of the White Stork *Ciconia ciconia*" (Vpliv vremena na rodnost bele štorke *Ciconia ciconia* v povezavi z okoljskimi viri) je bil objavljen v nizozemski reviji *Ardea*, ki je mednarodna znanstvena revija z IF faktorjem. Delo obravnava vplive okoljskih dejavnikov na gnezditve bele štorke pri nas na kompleksen način. Pri tem je opravil sočasno analizo vpliva dveh okoljskih dejavnikov (habitata in vremena) na gnezditveni uspeh bele štorke. Nabor podatkov je velik in je plod večletnega terenskega volonterskega dela članov DOPPS pri vsakoletnem popisu bele štorke, katerega nacionalni koordinator je prav avtor prispevka. Gre pravzaprav za prvo objavljeno slovensko ornitološko delo v mednarodni znanstveni reviji na podlagi volontersko zbranih podatkov, kar daje delu še posebno vrednost. Delo je tako dokaz, da je mogoče z dobro načrtovano in koordinirano akcijo tudi delo volonterjev oplemenititi z objavo v znanstveni reviji najvišjega ranga. Avtor je ugotovil, da je ohranjenost ugodnih habitatnih razmer ključno pri določanju gnezditvenega uspeha bele štorke. Čeprav je vpliv vremena na gnezditveni uspeh precej manjši kot vpliv habitata, pa je zelo pomembna ugotovitev, da je negativni vpliv vremenskih razmer precej večji v slabših kot v boljših habitatih. To pomeni, da so bele štorke v slabših habitatnih razmerah precej bolj občutljive tudi na druge negativne vplive, populacija pa s tem manj stabilna. Delo zato ponuja tudi povsem konkretne smernice za ohranjanje in učinkovito varstvo populacije belih štorok pri nas. Članek sodi med vrhunska dela slovenske ornitologije in na znanstveno korekten način odpira nove vidike varstva ptic kulturne krajine.

Drugo nominirano delo D. Denaca "Chick shelters did not prevent raptor predation on chicks in a mixed Common Tern *Sterna hirundo* and Black-headed Gull *Larus ridibundus* colony in Slovenia" (Zakloni za mladiče v mešani koloniji navadnih čiger *Sterna hirundo* in rečnih galebov *Larus ridibundus* niso učinkoviti proti plenjenju ujed) je bilo objavljeno v nemški reviji Vogelwelt, obravnava pa uspešnost upravljalškega ukrepa pri ohranjanju populacije navadne čigre in rečnega galeba pri nas na umetnih splavih. Obe vrsti sodita med zelo ogrožene v Sloveniji, saj njunih naravnih gnezdišč, ustreznih rečnih prodišč, ni več. Za ohranjanje vrst so zato ključna umetna gnezdišča. Kljub veliki zasedenosti le-teh, pa avtor v članku opozarja na nizek gnezditveni uspeh, ki lahko povzroči nadaljnje upadanje populacije. Avtor je zato z dobro zastavljenim poskusom ugotavljal uspešnost ukrepov za zmanjševanje plenjenja v teh kolonijah. Ukrepi so sicer izdelani na podlagi mednarodnih priporočil kot uspešni pri zniževanju plenilstva. Avtor je dokazal, da so lahko tudi ti ukrepi neuspešni, če gre za predacijo s strani učinkovitega in specializiranega plenilca, npr. kragulja *Accipiter gentilis*. Gre za prvo objavljeno slovensko ornitološko raziskavo, kjer je kot metoda dela uporabljen poskus. Delo ima tudi močno naravovarstveno konotacijo in njegovi izsledki bodo zelo pomembni pri nadaljnjem praktičnem izvajanju ukrepov za varstvo kolonijskih vodnih ptic tako doma kot na tujem, kar daje delu velik nacionalni in mednarodni pomen.

Tretje nominirano delo je obsežno pregledno delo "Ptice Ljubljanskega barja", ki je plod večletnih sistematičnih popisovanj skupine prostovoljcev DOPPS, ki so ga koordinirali trije avtorji nominirane monografije, Davorin Tome, Andrej Sovinc in Peter Trontelj. Delo obravnava vse vrste ptic, ki so bile opažene na Ljubljanskem barju, posebej podrobno pa gnezditilke. Odlika dela so selitveni fenogrami in sicer za vse pogostejše pojavljajoče se vrste na območju. Knjiga je ustrezno strukturirana favna območja s splošnim uvodnim delom in specialnim delom s predstavitvijo vsake vrste, dodana pa sta še dva dodatka s skupnim pregledom statusov in velikostjo gnezditvenih populacij na Barju, kar daje delu še veliko uporabno vrednost. Le-ta je še posebej pomembna v luči aktualnih dogovarjanj o razglasitvi Ljubljanskega barja za Krajinski park. Predstavljena monografija je več kot ustrezen argument za to! Delo je lahko zgled za podobne lokalne raziskave favne izbranih območij, še zlasti kot nabor različnih predstavitev podatkov, ki naj odražajo tako favnistične, ekološke kot naravovarstvene posebnosti območja.

Na podlagi tehtanja pomena, izvedbe in strokovne popolnosti se je žirija odločila, da za leto 2006 nagrado Zlati legat podeli Damijanu Denacu za članek objavljen v reviji Ardea o sočasnem vplivu vremena in habitata na gnezditveni uspeh bele štorke. Nagrajencu kot tudi vsem nominirancem in avtorjem, ki so prišli v ožji izbor čestitamo in naj jim bo to vzpodbuda za nadaljnje plodno delo na področju ornitoloških raziskav, ki so dandanes vse bolj potrebna vrednota družbe.

Al Vrezec, predsednik žirije Zlati legat 2006

Čestitam

DAMIJANU DENACU

ob podelitvi nagrade **Zlati legat 2006**

za delo

»Resource-dependent weather effect in the reproduction of the White Stork *Ciconia ciconia* (Vpliv vremena na rodnost bele štorke *Ciconia ciconia* v povezavi z okoljskimi viri)«

objavljenem v reviji Ardea

PRIMOŽ KMECL, glavni urednik

VSEBINA LETNIKA 28 (2007), ŠT. 132–135: STR. 1–186

Contents of Volume 28 (2007), No. 132–135: pp. 1–186

Pregledni članki / Review articles

DE GROOT, M. & BORDJAN, D.: Possibilities for fire as a management tool on Kras (SW Slovenia): A bird's perspective [Gozdni požar kot orodje upravljanja zemljišč na Krasu (JZ Slovenija): ptičja perspektiva], 3–15.

Originalni članki / Original articles

BLOMQUIST, L.: Yellow-legged Gull *Larus michahellis* in the Sečovelje salt pans (SW Slovenia) – abundance, age distribution and habitat preference in post-breeding period in July 2003 [Rumenonogi galeb *Larus michahellis* v Sečoveljskih solinah (Z Slovenija) – številčnost, starostna sestava in izbor habitata v pognezditvenem obdobju v juliju 2003], 69–73.

IVANOV, B.: Population development of the White-tailed Eagle *Haliaeetus albicilla* in Bulgaria in the period from 1977 to 2005 [Razvoj populacije belorepca *Haliaeetus albicilla* v Bolgariji v obdobju od 1977 do 2005], 17–21.

JANČAR, T., KMECL, P., MIHELIČ, T. & KOZINC, B.: Pregled vodnih ptic Blejskega in Bohinjskega jezera ter jezera HE Moste (Gorenjska, SZ Slovenija) [A survey of aquatic birds occurring on Lake Bled, Lake Bohinj and Moste HE Power Plant Reservoir (Gorenjska, NW Slovenia)], 141–157.

NIKOLOV, S. CH.: Study on the habitat selection by birds in mature and over-mature Macedonian Pine *Pinus peuce* forests in Pirin National Park (SW Bulgaria) [Ptice in njihov izbor habitata v optimalni in terminalni fazi odraslega gozda molike *Pinus peuce* v Narodnem parku Pirin (JZ Bolgarija)], 95–104.

PURNAT, Z., ČAS, M. & ADAMIČ, M.: Problematika ohranjanja habitata divjega petelina *Tetrao urogallus* na Menini in vpliv pašništva [Problems of the Capercaillie *Tetrao urogallus* habitat conservation in Menina Mountain and influence of pasture], 105–118.

RASSATI, G. & RODARO, P.: Habitat, vegetation and land management of Corncrake *Crex crex* breeding sites in Carnia (Friuli-Venezia Giulia, NE Italy) [Habitat, vegetacija in kmetijska raba na gnezdiščih kosca *Crex crex* v Karnijskih Alpah (Furlanija Julijska krajina, SV Italija)], 61–68.

SHURULINKOV, P., RALEV, A., DASKALOVA, G. & CHAKAROV, N.: Distribution, numbers and habitat of Pigmy Owl *Glaucidium passerinum* in Rhodopes Mts (S Bulgaria) [Razširjenost, številčnost in habitat malega skovika *Glaucidium passerinum* v Rodopih (J Bolgarija)], 159–163.

TOME, D.: Rast mladičev repaljščice *Saxicola rubetra* na Ljubljanskem barju (osrednja Slovenija) [Growth of young Whinchats *Saxicola rubetra* on Ljubljansko barje (central Slovenia)], 51–55.

VREZEC, A. & VRH VREZEC, P.: Delež levcistične oblike 'immutabilis' laboda grbca *Cygnus olor* v prezimujoči subpopulaciji na Zbiljskem jezeru (osrednja Slovenija) [Proportion of leucistic Polish morph 'immutabilis' in the wintering subpopulation of Mute Swan *Cygnus olor* at Lake Zbilje (central Slovenia)], 57–59.

Kratki prispevki / Short communications

BOŽIČ, L.: Rezultati januarskega štetja vodnih ptic leta 2007 v Sloveniji [Results of International Waterbird Census (IWC) in January 2007 in Slovenia], 23–31.

FIGELJ, J.: Pojavljanje sokola selca *Falco peregrinus* in kragulja *Accipiter gentilis* v Ljubljani [The occurrence of Peregrine Falcon *Falco peregrinus* and Goshawk *Accipiter gentilis* in Ljubljana (C Slovenia)], 165–167.

GAŠTČ, B.: The breeding of White-backed Woodpecker *Dendrocopos leucotos* on Mount Lisina near Mrkonjić-Grad (Bosnia and Herzegovina) [Gnezditve belohrbtega detla *Dendrocopos leucotos* na gori Lisina pri Mrkonjić-Gradu (Bosna in Hercegovina)], 32–34.

HUDOKLIN, A.: Poljska vrana *Corvus frugilegus* ponovno gnezdi v Sloveniji [Rook *Corvus frugilegus* once again breeding in Slovenia], 35–36.

IANKOV, P., GEORGIEV, D. & IVANOV, B.: Large scale migration of Red-footed Falcon *Falco verspertinus* over Kaliakra (NE Bulgaria) [Intenzivna selitev rdečenogih postovk *Falco verspertinus* preko Kaliakre (SV Bolgarija)], 37–38.

MENZEL, J. & MILCHEV, B.: A record of Tengmalm's Owl *Aegolius funereus* in Bulgaria indicating long distance wandering [Najdba koconogega čuka *Aegolius funereus* v Bolgariji, ki kaže na klatenje na velikih razdaljah], 122–123.

MIHELIČ, T.: Novi podatki o pojavljanju kotorne *Alectoris graeca* na Volovji rebri (JZ Slovenija) [New data on the occurrence of Rock Partridge *Alectoris graeca* on Volovja reber (SW Slovenia)], 124–125.

NIKOLOV, S. CH., PROFIROV, L., GERDJKOV, G. & GRADINAROV, D.: A review of the observations of Great Spotted Cuckoo *Clamator glandarius* in Bulgaria in 2006 and 2007 [Pregled opazovanj čopaste kukavice *Clamator glandarius* v Bolgariji v letih 2006 in 2007], 75–76.

NIKOLOV, S. CH., IVANOV, I. & ANGELOV, I.: New data on roosting sites of the Raven *Corvus corax* in Bulgaria [Novi podatki o prenočiščih krokarjev *Corvus corax* v Bolgariji], 168–169.

PURGER, J. J. & MUŽINIĆ, J.: New data on the avifauna of Čulišičke bare wetland area in Krka National Park (Croatia) [Novi podatki o avifauni močvirja Čulišičke bare v Nacionalnem parku Krka (Hrvaška)], 170–171.

STOYANOV, G. P.: Common Buzzard *Buteo buteo* nesting on a cliff [Gnezditev kanje *Buteo buteo* v steni], 119.

STOYANOV, G. P. & BOZHILOV, V.: Observation of Dottorel *Charadrius morinellus* in Savyanka Mountain (SW Bulgaria) [Opazovanje dularja *Charadrius morinellus* na gori Slavjanka (JZ Bolgarija)], 120–121.

Uvodniki / Editorilas

JANČAR, T.: In dubio pro natura [In dubio pro natura], 89–94.

KMECL, P.: Indeksirana resnica [The Indexed Truth], 1–2.

MEDVED, A.: Kmetijsko okoljska politika na pragu pomembne odločitve; ali morda že čez? [Debate on the future of Agri-environmental policy. Are we already too late?], 137–138.

TOME, D.: Je pomembno! [It certainly is important!], 49.

In memoriam

TEKAVČIČ, R.: V spomin: Prof. dr. Andrej O. Župančič, 1916–2007 [In memoriam: Prof. Dr. Andrej O. Župančič, 1916–2007], 139.

Povzetki diplomskih, magistrskih in doktorskih del / Thesis summaries

BEVK, D.: Upadanje populacije divjega petelina v Škofjeloškem, Cerkljanskem in Polhograjskem hribovju [The decline of Capercaillie population in the mountains of Škofja Loka, Cerklno and Polhov Gradec (central Slovenia)], 77.

Iz ornitološke beležnice / From the ornithological notebook

No. 132

SLOVENIJA / SLOVENIA: *Gavia stellata*, *Nycticorax nycticorax*, *Aythya ferina* x *nyroca*, *Gyps fulvus*, *Milvus milvus*, *Grus grus*, *Calidris canutus*, *Tringa nebularia*, *Sterna caspia*, *Upupa epops*, *Motacilla alba yarrelli*, *Hippolais icterina*, *Ficedula albicollis* & *Phoenicurus phoenicurus*, *Sturnus vulgaris* & *Vanellus vanellus*, *Fringilla coelebs*

HRVAŠKA / CROATIA: *Falco subbuteo*, *Sterna albifrons*, *Passer hispaniolensis*

No. 133

SLOVENIJA / SLOVENIA: *Puffinus yelkouan*, *Ixobrychus minutus*, *Ciconia nigra*, *Bucephala clangula*, *Gyps fulvus*, *Aquila clanga* & *Pluvialis apricaria*, *Crex crex*, *Numenius arquata*, *Glaucidium passerinum*, *Tachymarptis melba*, *Merops apiaster*, *Dendrocopos medius*, *Ptyonoprogne rupestris*, *Ptyonoprogne rupestris*, *Phylloscopus bonelli*, *Parus caeruleus*

HRVAŠKA / CROATIA: *Ciconia ciconia*, *Pandion haliaetus*, *Chlidonias niger*, *Phasianus colchicus*, *Passer hispaniolensis*

No. 134

SLOVENIJA / SLOVENIA: *Ardea cinerea*, *Ciconia nigra*, *Ciconia nigra*, *Mergus merganser*, *Haliaeetus albicilla*,

Milvus migrans, *Milvus migrans*, *Falco columbarius*,
Gallinago gallinago, *Bubo bubo*, *Upupa epops*, *Picoides*
tridactylus, *Motacilla flava*, *Prunella collaris*, *Ficedula*
hypoleuca, *Garrulus glandarius*, *Nucifraga caryocatactes*,
Corvus corax

HRVAŠKA / CROATIA: *Botaurus stellaris*, *Ixobrychus*
minutus, *Milvus migrans*, *Pernis apivorus*, *Ardeola*
ralloides

No. 135

SLOVENIJA / SLOVENIA: *Gavia stellata*, *Podiceps cristatus*,
Ciconia ciconia, *Hieraaetus pennatus*, *Falco peregrinus*,
Falco columbarius, *Alectoris graeca*, *Grus grus*, *Scolopax*
rusticola, *Bubo bubo*, *Picoides tridactylus*, *Riparia*
riparia, *Phoenicurus ochruros*

HRVAŠKA / CROATIA: *Bubo bubo* & *Otus scops*, *Grus*
grus, *Podiceps auritus*

SRBIJA / SERBIA: *Bombycilla garrulus*, *Haliaeetus*
albicilla, *Phalaropus lobatus*

Nove knjige / New books

HUNTLEY, B., GREEN, R.E., COLLINGHAM, Y.C. &
WILLIS, S.G. (2007): A Climate Atlas of European
Breeding Birds, 135–136. (MIHELIČ, T.).

SAVELJIĆ, D., VIZI, A., VEŠOVIĆ DUBAK, N. &
JOVIĆEVIĆ, M. (2007): Područja od međunarodnega
značaja za boravak ptica u Crnoj Gori, 179. (TUČAKOV,
M.).

Najave in obvestila / Announcements

KMECL, P.: Nagrada Zlati legat 2005 [The Golden
Bee-eater Award 2005], 47.

VREZEC, A.: Nagrada Zlati legat 2006 [The Golden
Bee-eater Award 2006], 180–181.

SEZNAM RECENZENTOV

The list of manuscript reviewers

Spisek recenzentov, ki so pregledovali prispevke v reviji *Acrocephalus* za letnik 28, 2007. Njihov delež pri nastajanju revije je bil velik in ključen pri objavljanju kvalitetnih prispevkov. Urednik in člani uredništva se zato vsem iskreno zahvaljujemo za opravljene recenzije v minulem letu. Imena recenzentov so urejena po abecednem vrstnem redu brez akademskih naslovov, a z oznakami držav (z * so označeni tisti recenzenti, ki so v letu 2007 recenzirali dva ali več prispevkov):

The list of manuscript reviewers for the journal *Acrocephalus* in Volume 28, 2007. Their contribution was great and essential in preparing high quality papers published in Volume 28. The Editor and the Editorial Board would like to thank them for their work in the past year. Names of reviewers are presented in alphabetical order without academic titles but with abbreviations of their countries (with the names of those who reviewed two or more papers marked *):

DEJAN BORDJAN (SI)
LUKA BOŽIČ (SI)
BOJIDAR IVANOV* (BG)
TOMAŽ JANČAR (SI)
FRANC JANŽEKOVIČ (SI)
KLEMEN JERINA (SI)
IVAN KOS (SI)
PRIMOŽ KMECL* (SI)
TOMAŽ MIHELICH* (SI)
TIBOR MIKUSKA (HR)
NIKOLAI PETKOV* (BG)
PERE PONS (E)
BORUT RUBINIČ* (SI)
DARE ŠERE* (SI)
PETER TRONTELJ (SI)

Internet, ki dela. In to hitro!

**NAJVEČJA
POKRITOST
SLOVENIJE**
z megabitnim
internetom

Internet **neomejeno**
za samo **29 € / mesec.**

Izberite hiter mobilni internet, ki deluje! Paket **Internet neomejeno** je nov podatkovni paket, ki vam za **samo 29 € na mesec** omogoča **neomejeno uporabo** paketnega prenosa podatkov v Mobitelovem omrežju in **brežičnem omrežju NeoWLAN**. Nadgrajeno Mobitelovo omrežje z **daleč največjo pokritostjo Slovenije** omogoča megabitne hitrosti prenosa **do 7,2 Mb/s**. Ne verjamate? Oglasite se v najbližjem Mobitelovem centru in se dogovorite za **brezplačen preizkus**.

Za uporabo širokopolosnega interneta je potreben ustrezen signal Mobitela ali tujih pogodbenih operaterjev ter ustrezna podatkovna naprava. Dejanska hitrost prenosa podatkov je odvisna od starja omrežja, radijskih razmer in drugih dejavnikov na prenosni poti. V ceno mesečne naročnine za paket Internet neomejeno ni vključena ploščevinka s podatkovno napravo. Ceno vključujejo DDV.

WWW.MOBITEL.SI

*Najmočnejše vezi so tiste,
ki jih ne vidimo.*